Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-hэ гарана | № 222 (15545) | 1980 оной сентябриин 26, пятница | Сэн 2 мүнгэн.

СССР-эй Верховно Советэй Президиумдэ

Спортын үндэр үрэ дүнгүүдэйнь, физическэ культура болон спортые хүгжөөлгэдэ амжалта түйлаhанайнь түлөө СССР-эй Верховно Советэй Президиум 1980 оной сентябриин 24-дэ абаhан Указаараа ехэ булэг спортсменүүдые, тренернүүдые, физическэ культура ба спортын хүдэлмэрилэгшэдые СССР-эй орден, медальнуудаар шагнаба.

СССР-эй спортын габьяата мастернууд А. Н. Дитятин, Т. В. Казанкина, В. А. Кровопусков, Ю. Г. Седых болон Үравматологиин ба ортопедиин түбэй институдай отделениие даагша З. С. Миронова гэгшэд Ленинэй орденоор шагнагдаа.

СССР-эй спортын габьяата мастер В. Д. Санеев, СССР-эй габьяата тренернүүд А. П. Бондарчук, В. А. Капитонов, Н. Е. Малышев, Ю. А. Шахмурадов болон СССР-эй Министрнүүдэй Советэй дэргэдэхи физическэ культура ба спортын комитедэй түрүүлэгшэ С. П. Павлов Октябриин Революциин орденоор шагнагдаhан байна.

27 хүн — Ажалай Улаан Тугай, 76 хүн — Арадуудай Хани барисаанай, 138 хүн — «Хүндэлэлэй Тэмдэг», 10 хүн — Ажалай Алдар Солын III шатын орденуудаар, 131 хүн — «Ажалай габьяагай түлөө», 147 хүн — «Ажалдаа шалгарhанай түлөө» медальнуудаар шагнагдаба.

(ТАСС).

УРГАСАЯА ХУРЯАХА ЗУУРАА ЕРЭЭДҮЙНХИ ТУХАЙГАА БОДОМЖОЛХО

Ороноймнай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд алдарта ажал хэрэгүүдээр КПСС-эй болохоёо байгаа XXVI съезд үгтахые шармайн оролдожо байна. «Түсэбтэ табан жэлые габшагайгаар түгэсхэхэ, партийн XXVI съездые нэрэтэй солотойгоор үгтахаі» гэhэн үряа доро мүрысөон хаа хаанагүй үргөнөөр дэлгэриэ. Намарай поли дээрэхи бүхы хүдэлмэрине амжалтатайгаар түгэсхэхын, түсэбүүд болон уялгануудаа дүүргэхын, хүдөө ажахын ехэ продукци ба түүхэй эд Эхэ орондоо үгэхын тула колхознигууд, совхозуудай хүдэлмэришэд, транспортна ба бүлэдхэлэй предприятинуудай коллективүүд бүхы хүсэ шадалаа элсүүлнэ.

Һаяхан Алма-Атада болоhон баярай суглаан дээрэ нүхэр Л. И. Брежнев иигэжэ хэлэв hэн: **«Ороohо таряан гээшэ манай оролдохо гол хэргэнай болоно. Гэхэтэй хамта хуряалгын бүхы хүдэлмэрине саг үргэлжэ анхаралдаа байлгаха хэрэгтэй. Мүнөө жэлэй ургасаяа хуряаха зуураа, ерээдүйнхи тухайгаа бодомжолхо гээшэ манай хүдөөгэй байдалай онсо зүйл ха юм даа. Намарай тарилга саг соонь ехээр хэхэ, эрхим hайн үрэнэ хааха, ерэхэ жэлэй ургасада газарай хүрьhэ hайнаар бэлэдхэхэ гээшэ, нүхэдүүд, баhал мүнөөдэрэймнай хойшолуулашагүй зорилгонууд болоно бшуу».**

Нүхэр Леонид Ильич Брежневэй эдэ заабаринууд 1981 оной — шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлэй үндэр баян ургасын үндэhэ hүури табилгада партийна организациннуудай, совет болон хүдөө ажахын органнуудай, хуряалгын хүдэлмэрин хэжэ баиhан бүхы таряашадай ажал ябуулгые тодорхойлхо ёhотой.

Мүнөө хүдөогэй механизаторнууд, автомобильнуудай жолоошод, тоогууд болон элеваторнуудан хүдэлмэрилэгшэд — тарялан дээрэ эсэшэ сусашагүйгөөр ажаллажа байhан бүхы хүнүүд түрүү зэргэдэ ябанал. Сагай уларилай таарамжагүй байhан дээрэhээ олохон нютагуудта хадалга, сохилгын хүдэлмэри hаатуулагдаhан байгаа. Сентябрь hарада наратай дулаан үдэрнүүд тохёолдожо, таряашад час, минута бүхэнине гамтай hайнаар гаргашалха ёhотой.

1 миллиард пүүд ороohо гүрэндэ хүдалдаха талаар харюусалгата уялгала дүүргэхын тула Казахстанай таряашад бүхы хүсэеэ элсүүлнэ. Күбанниин, Ставрополийн, Оренбургын, Днепропетровско, Запорожско, Волгоградска, Саратовска областьнуудай колхоз, совхозууд ороонйгоо ороohо тарялана hөөсэ баялигта, горитой хубитаяа оруулжа байна.

Хаа хаанагүй хуряалгын хүдэлмэрине амжалтатайгаар ябуулжа болоно. Материально-техническэ хангалгын hайн, ажалша хүнүүдэй олон байhан дээрэhээ хуряагдаhан бүхы үргамалнуудай талмайе үдэр бүри нилээд үргэдхэжэ, ургасаяа гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряаха арга боломжотойбди. Теэд бүхы арга боломжонууд ба нөөсэнүүдэй хаа хаанагүй бүрин хүсэдөөр хэрэглэгдэггүй байhаниинь халагламаар. Смоленскэ, Новгородско, Калининска, Ярославска областьнуудта тарилгын талмайн хахад хубиhаа ургаса мүнөө болотор хуряагдаагүй байhаар. Эндэ комбайнууд болон автомобильнуудай ажалай бүтээсэ тон бага юм. Зарим газарта хадагдаагүй байhан шэнэсэ болон ешизэн унажа, ехэ гээгдэлдэ ороно. Сагай уларилай таарамжатай боложо байгаашье hаань, эдэ областьнуудай партийна, совет, хүдөө ажахын органууд гээгдэлые гаталан дабахын, ургаса хуряалгаяа дары түргөөр дүүргэхын тула шиндэхэ хэмжээнүүдые абаагүй байна.

Челябинска, Курганска, Новосибирскэ болон Омско областьнуудай тоогууд дээрэ ороohоной екээр адхагдаhан тухай дохёонууд редакциие ороно. Алтайн хизаартa хаа хаанагүй таряа гушаалгада ургэн харгы нээгдээгүй байhаар. Ураалай болон Сибирийн эрхэ байдалда таряа хуряалгада, сэбэрлэлгэдэ, зөөлгэдэ тохёолдуулагдаhан али бүхы hаатал тэрэнине гутааха талаар аюул ушаруулдаг гээшэ. Энээнине зайсуулха хэрэгтэй.

Ороноймнай таряашад ургасаяа хуряаха зуураа, ерээдүйнхи тухайгаа бодомжолхо үялгатай. Мүнөө олопхи районуудта сагай уларилай зохид hайн дээрэhээ намарай тарилга амжалтатайгаар хэхэ арга олдоно. Энө жэлдэ намарай тарилгын талмай үргэдхэгдэхэ юм. Олохон ажахынуудай тарилгаяа дүүргэхэтэйнь сасуу, полинууд дээрэ ургаса пэгнэйн гаража байнхай. Намарай тарилга хэдэг гол зононуудта — Украина болон Хойто Кавказда тарилгын hаhа оронхой. Үндэр баян ургаса үргүулжа абахын тула эндэ бүхы эрха байдал байгуулагдаха ёhотой.

Кубаньда хоёр миллион шахуу гектарта намарай тарилга хэгдэхээр хараалагдана. Имагтал нэгэдэхи классай үрэhөөр тарина. Ургаса эли бодо дээшэлүүлдэг хэрээhэлүүлhэн аргаар тарилга хэгдэнэ. Гранула болгогдоhон минеральна үтэгжүүлгэнүүд үрэhэнгэй хамта газарай хүрьhэндэ шэнгээгдэнэ. Ороohо таряа ехээр хуряажа абаха зорилготойгоор хизаарта нютагай уларилда эгээл үндэр баян ургаса үгэдэг шэнэнисын шэнэ, «краснодарская-16», «краснодарская-57», «северокубанка», «партизанка» сортнуудай, ешмээлэй «метеор» ба «циклон» сортын таригдадаг талмай үргэдхэгдөө. Механизаторнууд табшагайгаар хүдэлнэ. Гэхэтэй хамта хизаарай хойто районуудта тарилгын хүдэлмэридэ дутуу дунданууд тохёолдоно гээд тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Украинада намарай тарилгын ямар ехэ удха шанартай байhан тухай хэлэhэнэй үлүү. Гэхэ зуура, Киевскэ болон Винницкэ областьнуудай зарим районуудта намарай ургамалнуудые тариха болзорой үнгэржэ байhан тухай мүнөөдэрэй номерто толилогдоhон корреспонденци элирхэйлэн гэршэлнэ. Тиимэhээ таарамжагүй сагай уларилдаг ургаса хуряалгадаа оройтожо оролгодо бүхы шалтагаанаа хаяжа болохогүй. Саг хүлеэнэгүй. Гэхэтэй хамта энэ жэлдэ намарай тарилга хэгдэхэ хэдэн зуугаад мянган гектар газар республика дотор бэлдэгдэгүй байhаар. Илангаяа баруун-хойто районуудта тарилгын эршэ нёдондо жэлэйхиhээ доошоо юм.

Партийна организациннуудаа, хүдөө ажахын органууд, бүхы таряашад орондоо таряа ехээр үгэдэг намарай полидо хаа хаанагүй гол анхаралаа хандуулха зэргэтэй. Тарилгын ямар болзорто, агротехническэ ямар хэмжээндэ хэгдэhэнhээ ерээдүйн ургаса гол түлөө дулдыдаха байна бшуу. Ороohо таряа үйлэдбэрилгэ хадаа хүдөөгэй коммунистнуудай, бүхы колхознигуудай ба совхозуудай хүдэлмэришэдэй ажалай табшагай участок болоно гэжэ КПССэй XXV съезд дээрэ тэмдэглэгдэж hэн. Газар таряалан элдэвилые али бүхы талаарнь дээшэлүүлхэ, тарилгын байгууламжые hайжаруулха, гектар бүхэнhөө үндэр бали ургаса абахын түлөө эршэтэйгээр тэмсэхэ шухала. Габэшье зарим нютагуудта партийн энэ эрилтэ тухай мартажархина ха гэжэ hанахаар. Хаа хаанагүй газарай хүрьhэн, үрэhэ хүрэнгэ саг соогоо бэлдэгдэнэгүй. Калужска болон Горьковско областьнуудта тарилгын эгээл таарамжатай болзорой үнгэржэ байхада, эндэ хэдэн зуугаад мянган гектарта намарай тарилга үшөө хэгдээгүйл. Тамбовско болон Пензенскэ областьнуудта тарилгын түсэбүүд дүүргэгдээгүй, эндэ хойшолуулашагүй хүдэлмэри бэелүүлхэ болзор мүн лэ үнгэржэ байна.

Хабарай тарилгын ургаса дээшэлүүлгэдэ намарай паар хахалалга айхабтар ехэ удха шанартай. Газарай хүрьhые, тэрэнэй ашаг шэмые намарай паарай хэр эргэ hайжаруулдаг байhан тухай хэлэhэнэй хэрэгтэй аал. Тэрэ бурта үбhэнтэй, ургамалнуудай хоротонтой тэмсэхэ, хабарай тарилгые эгээл hайн болзорто үнгэргэхэ арга олгодог байна. Түрүү коллективүүд энэ шухала хүдэлмэрине амжалтатайгаар ябуулдаг юм. Куйбышевска, Саратовска областьнуудай, Татарай АССРэй ажахынуудта газар хахалха түсэбэй хахадhаа үлүүнь дүүргэгдээ. Воронежско областинн Рамонска райондо ажахынууд хоорондын томо ехэ отряд хүсэтэ тракторнуудhаа бүридүүлгэдэжэ байгуулагдаhан байгаа. Үдэр, hүни илгадгүй механизаторнууд поли дээрэ хүдэлжэ, сүүдхын даабарине үлүүлэн дүүргэнэ. Мүнөө отряд Кировэй нэрэмжэтэ колхоздо ажаллана. hаяар эндэ 3,5 мянган гектар газар хахалагдаха юм.

Габэшье хаа хаанагүй ажал хэрэг нимэ hайн бэшэ. Жэшээнь, Липецкэ болон Рязанска областьнуудта таhалагдаhан талмайн оройдоол табанай нэгэ хубинь хахалагдаа. Хабарай тарилга хэхын тула Ростовско областьдо 2,6 миллионhоо үлүү гектар таряалан бэлэдхэгдэхэ зэргэтэй. Сентябрь hарын дүүргэжэ байхада, оройдоол хахад миллионhоо халта үлүү гектар дээрэ энэ хүдэлмэри бэелүүлэгдээ.

Нимэ хангалтагүй байдал ямар шалтагаанhаа тохёолдобо гээшэб? Нэн түрүүн колхоз, совхозуудта, үйлэдбэрнин бригадануудта партийна, совет болон хүдөө ажахын органуудай эмхидхэлэй мүртэй хүдэлмэри ябуулаагүйhөө нимэ ушар тохёолдоhон байна. Зарим нютагуудта үдэртөө хүсэтэ тракторнуудые транспортна хүдэлмэридэ хэрэглэбэшье, hүнин сагта тэдэнине газар хахалалгада табинагүй бшуу. Газар хахалалгын агрегадууд хаа хаанагүй хоёр халаанаар хүдэлгэдэнэгүй. Машинануудые бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгэхын хойноhоо агрономическа ба техническэ ёhотой hайн хиналта тогтоогдоногүй. Үнгэржэ ерэхэдээ, ажалай эмхидхэлэй hайн дүй дүршэл, трактористнуудай ажалдаа hайнаар хандалга үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэнэгүй, моральна болон материальна урмашуулгануудаар батадхагданагүй.

Саг шамдуулна. Зарим нютагуудта намарай паар хахалалгые үнжагайруулгаhаа ерэхэ жэлдэ хангалтагүй муу ургаса абтахадаа болохо бшуу. Ажахынууд болон районуудай хүтэлбэрилэгшэд хүсэ ехэтэй тракторнуудые хахалалгада табиха, габшагай отрядуудые байгуулха, механизаторнуудта ажалай үргэн фронт нээхэ, ажалайнгаа нормые үлүүлэн дүүргэхын түлөө мүрысөө дэлгэрүүлхэ зэргэтэй. Газар таряалан дээрэ шадаал hаа, ехэ наг шэбхэ гаргаха, илангаяа саахарай свеклын таригдаха газарта комплексно минеральна үтэгжүүлгэнүүдые үргэнөөр хэрэглэхэ шухала. Энэ агрономическа арга ашаг үрэ ехэтэй юм. Зүгөөр Волгоградска болон Пермскэ областьнуудта тарилгын талмайн оройдоол хахад хүбида үтэгжүүлгэнүүд гаргагдаhан байна.

Үрэhэн хадаа ургасын алтан жаса мүн гэжэ таряашад дэмы хэлсэдэггүй. Намарай ольбо унатар ороohото, ороohото-бобово ургамалнуудай, кукурузын, барайгарай, гэршүүхын, просын, хартаабхын, овощой, саахарай свеклын, нэгэ ба олон жэлэй ногооной айхабтар ехэ үрэhэ бэлдэжэ хадагалха хэрэгтэй СССР-эй үрэhэнэй сортые hайжаруулха промышленность, нютагуудтахи хүдөө ажахын ба бүлэдхэлэй органууд, колхоз, совхозуудай үрэhэ хааха түсэбые дүүргэхэ, хабарай тарилгада элбэг хүрэхэ үрэhэ хааха, тинхэдээ тус тус районуудта таараха hайн шанартай сортнуудые, гибридүүдые үргэнөөр нэбтэрүүлгэдэ онсо анхаралаа хандуулха үялгатай. hайн сортын үрэhэнэй материал гүрэнэй нөөсэдэ хаахын тула бүхы арга боломжонууд хэрэглэгдэхэ ёhотой.

Даб дээрэ хаа хаанагүй үрэhэнэй материалда эзэн ёhоор хандадаггүй байhаниинь халагламаар. Псковско, Кировскэ, Владимирска областьнуудта ороohото болон ороohото-бобово ургамалнуудай үрэhэнэй оройдоол гүрбанай нэгэ хубинь хаагдаа. Челябинскын, Омскын ажахынууд энэ талаар гээгдэлдэ оронхой. Теэд намарай ольбо унажа, хүйтэнэй захалхань ойртоо. Эдэ бүгэдын үрэhэ бэлдэлгые түбэг бэрхэшээлдэ оруулха байhаниинь элитэ. Тиимэhээ мүнөө тоогууд болон үрэhэнэй складуудай хүдэлмэрине hайнаар эмхидхэхэ, сэбэрлэлгэ-хатаалгын агрегадуудые бүтээсэ ехэтэйгээр хэрэглэхэ, бүхы үрэhэсэ тарилгын эрхим шанарта хүргэхэ шухала. Таарамжатай байгаа hаань, ажахынууд хоорондо, областьнуудхоорондо үрэhэ андалдан абалгые эмхидхэхэ, колхоз, совхозуудай бүхы ургамалнуудай элбэг хүрэхэ үрэhэ хүрэнгэтэй байха тушаа анхаралаа хандуулха шухала.

Намарай үдэр поли дээрэхи хүдэлмэри илангаяа ехэ байдаг гээшэ. Тиимэhээ тэдэнние үргэлжэ дээрэнь бэелүүлхэ ёhотойбди. Хлопок ургуулагшад «сагаан алта» машинаар хуряана. Узбекистанай тушаалгын пунктнуудта үдэр бүри 100 мянга гаран тонно сырец ороно. Азербайджанай ажахынууд түсэбөө дүүргэзд. хлопок тушаалгаяа 800 мянган тоннодо хүргэхые хараална. Урда районуудай үhалуурийн газарта барайгар хуряажа байна. Үнэтэ шухэг энэ ургаса үндэр баян байгаа. Тиимэhээ тэрэнине богони болзорто гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряаха шухала. Улам олон ажахынууд кукурузын эдеэшэhэн буурсагуудые хуряажа, наран сэсэг хадажа захалба. Свеклын полинууд дээрэ корнеплодуудые хуряажа эхилээ. Огородой талмайнуудай хүдэлмэрилэгшэд ехэ хартаабха болон овощ хэрэглэгшэдтэ эльгээхэ уялгатай.

Малай тэжээл бэлэдхэдэг бригадануудай коллективүүд ажал хэрэгээ hуладуулха ёhогүй. Грузинн, Молдавинн, Белгородско областинн олохон колхоз, совхозуудта малай тэжээл бэлэдхэлгэ даб дээрэ хангалтагүй байhаар. Мүнөө тэжээл үйлэдбэрилгын бүхы түхеэрэлгэнүүдые hайнаар хүдэлгахэ гээшэ илангаяа шухала удха шанартай. Бүхы hолоомоёо суглуулжа hүрилхэ, хагда саб-шахэ, кукурузаар, саахарай свеклын эшээр силос дараха болзорые алдажа болохогүй. Овощой талмайнууд дээрэхи, бахчын, эдеэ хоолой ба болбосоруулгын промышленностинин үлэгдэлнүүдые бултыень малай тэжээлдэ хэрэглэхэ ёhотойбди.

Хүдөө нютагта нэмарай ажал хэрэгүүд айхабтар ехэ. Ургасаяа дары түргөөр хуряажа абахын, түсэбүүд болон уялгануудаа дүүргэхын, ерэхэ жэлэй ургасын найдамтай үндэhэ hүури табихын тула коммунистнууд, комсомолшууд, бүхы таряашад хүсэлэл оролдолго гаргаха ёhотой. Намарай таряалан дээрэхи хүдэлмэрине эршэтэйгээр ябуулая!

(«Сельская жизнь» газетын сентябриин 24-нэй номерой түрүү бэшэг).

КПСС-эй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕДТЭ

Түлишын-элшэ хүсэнэй хоёрдохёо хэрэглэгдэдэг нөөсэнүүдые ашаглаха талаар хара ба үнгэтэ металлургиин, химическэ промышленностинин предприятинуудай коллективүүдэй хүдэлмэрнин дүй дүршэл тухай асуудалые КПСС-эй Центральна Комитет хаража үзэбэ. Элшэ хүсэнэй хоёрдохёо хэрэглэгдэдэг нөөсэнүүдые үйлэдбэридэ гаргашалха гээшэ арадай ажахын улам ургажа байгаа эрилтэнүүдые түлишөөр, элшэ хүсөөр найдамтай hайнаар хангалгын, нинтын үйлэдбэрнин ашаг үрые дээшэлүүлгын шухала нүхэсэлнүүдэй нэгэниинь болоно гэжэ баталагдан абтаhан тогтоол дотор тэмдэглэгдэнэ. КПСС-эй XXV съездын, ЦК-гай Пленумүүдэй шиндхэбринүүдые, түлишэ болон элшэ хүсые гамтай hайнаар, арьбалалта ехэтэйгээр хэрэглэлгын асуудалнуудаар нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэhэн үгэнүүдые хүтэлбэри болгон, хара ба үнгэтэ металлургиин, промышленностинин химическэ hалбаринуудай зарим предприятинуудай партийна комитедүүд, ажалша коллективүүд элшэ хүсэнэй хоёрдохёо хэрэглэгдэдэг нөөсэнүүдые бүрин хүсэдөөр ашаглаха талаар шэглүүлэгдэhэн бүлэг хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлжэ байна гэжэ КПСС-эй ЦК заагаа.

Магнитогорско металлургическа комбинадта, Волховско алюминиин заводто, Новополоцко «Полимир» гэжэ үйлэдбэриндэ энэ шухала хэрэгтэ hайн дүй дүршэлтэй болонхой. Энэ табан жэлэй эхиниhээ хойшо эдэ предприятинуудай коллективүүдэй элшэ хүсэнэй хоёрдохёо хэрэглэгдэдэг нөөсэнүүдые ажахыда элсүүлэн ашаглаhанай ашаар 25 миллион шахуу тонно условно түлишэ алмагдаа. Мүнөө үедэ эндэ дулаа үгэхэ эрилтэнүүдэй 40-өөд процентнь уралай хоёрдохёо хэрэглэгдэдэг нөөсэнүүдhэ абтана, уралай хүсэ дахиная хэрэглэхэ талаар hалбаринн дундуур хэмжээнhээ энэнь 1,5—2 дахин үлүү ехэ байна. Эдэ нөөсэнүүдэй ашаар гэр байранууд, хүдөө ажахын хамhабаринн үйлэдбэринүүд болон бусад бариганнууд дулаасуулагдадаг байна. Элшэ хүсэнэй хоёрдохёо хэрэглэгдэдэг нөөсэнүүдые ашаглаха талаар бэелүүлэгдэлэ байhан хүдэлмэри оршон тойронхи байгаалие хамгаалха хэрэгые мүн лэ hайжаруулна.

Түлишэ болон элшэ хүсые ашаг үрэ ехэтэйгээр хэрэглэлгэ предприятинуудай партийна, профсоюзай ба комсомолой организациннуудай, ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй онсо анхаралда табигдадаг байна. Үйлэдбэринин участок бүхэндэ элшэ хүсэ алмаха хүдэлмэри хаа хаанагүй, шууд сэхээр бэелүүлэгдэдэг байха юм. Үйлэдбэринин элшэ хүсэнэй ашаг үрые дээшэлүүлхэ, түрүү технологи нөөтэрүүлхэ, хуушарhан түхеэрэлгэнүүдые hальбэн шэнэлхэ, hалгэхэ, удаан болзорой программанууд залан сэхээр бэелүүлэгдэнэ.

Предприятинуудта элшэ хүсэ алмаhанай түлөө моральна ба материальна урмашуулгын ашаг үрэ ехэтэй гурим нөбтэрүүлэгдэнхэй. Түлишэ болон элшэ хүсые гамтай hайнаар гаргашалхын, элшэ хүсэнэй хоёрдохёо хэрэглэгдэдэг нөөсэнүүдые тон ехээр ашаглахын түлөө хүтэлбэрилхы бөлон инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй, бүхы коллективүүдэй хаяюусалга ба шухалада тоолохо дура хүсэлэнгынь саг үргэлжэ дээшэлнэ. Мэргэжэлтэдэй экономическа hуралсалда, тэдэнэй дүршэл шадабарине дээшэлүүлгэдэ, уралан нарижуулгын хүдэлөөндэ, эрдэм-шэнжэлгын ба проектнэ эмхинүүдэй зохёохы харилсаа холбоогоо хүгжөөлгэдэ эдэ асуудалнуудта ехэ анхарал хандуулагдана.

Элшэ хүсэнэй хоёрдохёо хэрэглэгдэдэг нөөсэнүүдые бүрин хүсэдөөр ашаглаха талаар үйлэдбэринин түрүүшүүлэй, новаторнуудай үнэтэ үүсхэл эдэбхи коллективүүдтэ үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэнэ. Түлишэ болон элшэ хүсэ алмалга, гамтайгаар хэрэглэлгэ социалис уялганууд дотор тодорхойгоор харагдадаг, мүрысөөнэй дүнгүүдые согсолго хараада абтадаг, олоннитын дунда мэдээсэлнүүдые тараадаг ба харуулан ойлгуулгын хэрэгсэлнүүдээр али бүхы талаhаань элирхэйлэгдэдэг байна.

Череповецкэ болон Донецкэ металлургическа заводуудай, Челябинска электролитнэ цинкын заводой, Северодонецкэ «Азот» гэжэ үйлэдбэринин нэгэдэлэй, Новополоцко нефть болбосоруулгын заводой коллективүүдэй элшэ хүсэнэй хоёрдохёо хэрэглэгдэдэг нөөсэнүүдые ашаглаха талаар нилээд ехэ хүдэлмэри мүн лэ ябуулагдаа гэжэ тогтоол дотор тэмдэглэгдэнэ.

Гэхэтэй хамта түлишын-элшэ хүсэнэй хоёрдохёо хэрэглэгдэдэг нөөсэнүүдые ашаглаха нинтэ-гүрэнэй удха шанартай үшөөл болоодүй байhаар гэжэ заагдаба. Арадай ажахын hалбаринуудта энэ хүдэлмэринин ямараар табигданхай байhаниинь мүнөөнэй эрилтэнүүдтэ харюусанагүй, түрүү коллективүүдэй үнэтэ дүй дүршэл тоншье хангалтагүйгөөр нэбтэрүүлэгдэнэ. Промышленностинин, барилгын, транспортын олохон предприятинуудта дурсагдаhан нөөсэнүүдые хэрэглэлгэ яаха аргагүй бага байhаар, эдэ зорилгонуудта хэрэглэгдэхээр хараалагдаhан ехэ түхеэрэлгэнүүд удаан саг соо ашаглалгада оруулагданагүй. Хоёрдохёо хэрэглэгдэдэг дулаа болон түлишые бүридхэлдэ абалгада, түсэблэлгэдэ, эдэнине хэрэглэлгые урмашуулгада горитой дутуу дунданууд тохёолдоно.

Магнитогорско металлургическа комбинадай, Волховско алюминиин заводой, Новополоцко «Полимир» гэжэ үйлэдбэринин нэгэдэлэй коллективүүдэй элшэ хүсэнэй хоёрдохёо хэрэглэгдэдэг нөөсэнүүдые ашаглаха талаар хэгдэhэн хүдэлмэрине КПСС-эй Центральна Комитет hайшаагаа. Энэ дүй дүршэлые үргэнөөр, зохёохы ёhоор дэлгэрүүлхэ гээшэ түлишэ болон элшэ хүсые ашаг үрэ ехэтэйгээр хэрэглэлгые hайжаруулха, элшэ хүсэ алмадаг технологине үргэнөөр нэбтэрүүлхэ талаар нүхэр Л. И. Брежневэй табиhан зорилгые амжалтатайгаар шидхэлгын шухала нүхэсэлнүүдэй нэгэниинь мүн гэжэ тогтоол дотор тэмдэглэгдэнэ. Элшэ хүсэнэй хоёрдохёо хэрэглэгдэдэг нөөсэнүүдые үйлэдбэридэ ехээр ашаглалгын асуудалнууд ажалшан бүхэнэй анхаралда табигдадаг байна. Үйлэдбэринин участок бүхэндэ элшэ хүсэ алмаха хүдэлмэри хаа хаанагүй, шууд сэхээр бэелүүлэгдэдэг байха юм. Үйлэдбэринин элшэ хүсэнэй ашаг үрые дээшэлүүлхэ, түрүү технологи нөбтэрүүлхэ, хуушарhан түхеэрэлгэнүүдые hэльбэн шэнэлхэ, hэлгэхэ, удаан болзорой программанууд залан сэхээр бэелүүлэгдэнэ.

Предприятинуудта элшэ хүсэ алмаhанай түлөө моральна ба материальна урмашуулгын ашаг үрэ ехэтэй гурим нөбтэрүүлэгдэнхэй. Түлишэ болон элшэ хүсые гамтай hайнаар гаргашалхын, элшэ хүсэнэй хоёрдохёо хэрэглэгдэдэг нөөсэнүүдые тон ехээр ашаглахын түлөө хүтэлбэрилхы бөлон инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй, бүхы коллективүүдэй харюусалга ба шухалада тоолохо дура хүсэлэнгынь саг үргэлжэ дээшэлнэ. Мэргэжэлтэдэй экономическа hуралсалда, тэдэнэй дүршэл шадабарине дээшэлүүлгэдэ, уралан нарижуулгын хүдэлөөндэ, эрдэм-шэнжэлгын ба проектнэ эмхинүүдэй зохёохы харилсаа холбоогоо хүгжөөлгэдэ эдэ асуудалнуудта ехэ анхарал хандуулагдана.

Элшэ хүсэнэй хоёрдохёо хэрэглэгдэдэг нөөсэнүүдые бүрин хүсэдөөр ашаглаха талаар үйлэдбэринин түрүүшүүлэй, новаторнуудай үнэтэ үүсхэл эдэбхи коллективүүдтэ үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэнэ. Түлишэ болон элшэ хүсэ алмалга, гамтайгаар хэрэглэлгэ социалис уялганууд дотор тодорхойгоор харагдадаг, мүрысөөнэй дүнгүүдые согсолго хараада абтадаг, олоннитын дунда мэдээсэлнүүдые тараадаг ба харуулан ойлгуулгын хэрэгсэлнүүдээр али бүхы талаhаань элирхэйлэгдэдэг байна.

Череповецкэ болон Донецкэ металлургическа заводуудай, Челябинска электролитнэ цинкын заводой, Северодонецкэ «Азот» гэжэ үйлэдбэринин нэгэдэлэй, Новополоцко нефть болбосоруулгын заводой коллективүүдэй элшэ хүсэнэй хоёрдохёо хэрэглэгдэдэг нөөсэнүүдые ашаглаха талаар нилээд ехэ хүдэлмэри мүн лэ ябуулагдаа гэжэ тогтоол дотор тэмдэглэгдэнэ. КПСС-эй XXV съездын, ЦК-гай Пленумүүдэй шиндхэбринүүдые, түлишэ болон элшэ хүсые гамтай hайнаар, арьбалалта ехэтэйгээр хэрэглэлгын асуудалнуудаар нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэhэн үгэнүүдые хүтэлбэри болгон, хара ба үнгэтэ металлургиин, промышленностинин химическэ hалбаринуудай зарим предприятинуудай партийна комитедүүд, ажалша коллективүүд элшэ хүсэнэй хоёрдохёо хэрэглэгдэдэг нөөсэнүүдые бүрин хүсэдөөр ашаглаха талаар шэглүүлэгдэhэн бүлэг хэмжээ ябуулганууdые бэелүүлжэ байна гэжэ КПСС-эй ЦК заагаа.

Магнитогорско металлургическа комбинадта, Волховско алюминиин заводто, Новополоцко «Полимир» гэжэ үйлэдбэринин нэгэдэлдэ энэ шухала хэрэгтэ hайн дүй дүршэлтэй болонхой. Энэ табан жэлэй эхиниhээ хойшо эдэ предприятинуудай коллективүүдэй элшэ хүсэнэй хоёрдохёо хэрэглэгдэдэг нөөсэнүүдые ажахыда элсүүлэн ашаглаhанай ашаар 25 миллион шахуу тонно условно түлишэ алмагдаа. Мүнөө үедэ эндэ дулаа үгэхэ эрилтэнүүдэй 40-өөд процентнь уралай хоёрдохёо хэрэглэгдэдэг нөөсэнүүдhэ абтана, уралай хүсэ дахиная хэрэглэхэ талаар hалбаринн дундуур хэмжээнhээ энэнь 1,5—2 дахин үлүү ехэ байна. Эдэ нөөсэнүүдэй ашаар гэр байранууд, хүдөө ажахын хамhабаринн үйлэдбэринүүд болон бусад бариганнууд дулаасуулагдадаг байна. Элшэ хүсэнэй хоёрдохёо хэрэглэгдэдэг нөөсэнүүдые ашаглаха талаар бэелүүлэгдэлэ байhан хүдэлмэри оршон тойронхи байгаалие хамгаалха хэрэгые мүн лэ hайжаруулна.

Түлишэ болон элшэ хүсые ашаг үрэ ехэтэйгээр хэрэглэлгэ предприятинуудай партийна, профсоюзай ба комсомолой организациннуудай, ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй онсо анхаралда табигдадаг байна. Үйлэдбэринин участок бүхэндэ элшэ хүсэ алмаха хүдэлмэри хаа хаанагүй, шууд сэхээр бэелүүлэгдэдэг байха юм. Үйлэдбэринин элшэ хүсэнэй ашаг үрые дээшэлүүлхэ, түрүү технологи нөбтэрүүлхэ, хуушарhан түхеэрэлгэнүүдые hэльбэн шэнэлхэ, hэлгэхэ, удаан болзорой программанууд залан сэхээр бэелүүлэгдэнэ.

Предприятинуудта элшэ хүсэ алмаhанай түлөө моральна ба материальна урмашуулгын ашаг үрэ ехэтэй гурим нөбтэрүүлэгдэнхэй. Түлишэ болон элшэ хүсые гамтай hайнаар гаргашалхын, элшэ хүсэнэй хоёрдохёо хэрэглэгдэдэг нөөсэнүүдые тон ехээр ашаглахын түлөө хүтэлбэрилхы бөлон инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй, бүхы коллективүүдэй харюусалга ба шухалада тоолохо дура хүсэлэнгынь саг үргэлжэ дээшэлнэ. Мэргэжэлтэдэй экономическа hуралсалда, тэдэнэй дүршэл шадабарине дээшэлүүлгэдэ, уралан нарижуулгын хүдэлөөндэ, эрдэм-шэнжэлгын ба проектнэ эмхинүүдэй зохёохы харилсаа холбоогоо хүгжөөлгэдэ эдэ асуудалнуудта ехэ анхарал хандуулагдана.

Элшэ хүсэнэй хоёрдохёо хэрэглэгдэдэг нөөсэнүүдые бүрин хүсэдөөр ашаглаха талаар үйлэдбэринин түрүүшүүлэй, новаторнуудай үнэтэ үүсхэл эдэбхи коллективүүдтэ үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэнэ. Түлишэ болон элшэ хүсэ алмалга, гамтайгаар хэрэглэлгэ социалис уялганууд дотор тодорхойгоор харагдадаг, мүрысөөнэй дүнгүүдые согсолго хараада абтадаг, олоннитын дунда мэдээсэлнүүдые тараадаг ба харуулан ойлгуулгын хэрэгсэлнүүдээр али бүхы талаhаань элирхэйлэгдэдэг байна.

Череповецкэ болон Донецкэ металлургическа заводуудай, Челябинска электролитнэ цинкын заводой, Северодонецкэ «Азот» гэжэ үйлэдбэринин нэгэдэлэй, Новополоцко нефть болбосоруулгын заводой коллективүүдэй элшэ хүсэнэй хоёрдохёо хэрэглэгдэдэг нөөсэнүүдые ашаглаха талаар нилээд ехэ хүдэлмэри мүн лэ ябуулагдаа гэжэ тогтоол дотор тэмдэглэгдэнэ. КПСС-эй XXV съездын, ЦК-гай Пленумүүдэй шиндхэбринүүдые, түлишэ болон элшэ хүсые гамтай hайнаар, арьбалалта ехэтэйгээр хэрэглэлгын асуудалнуудаар нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэhэн үгэнүүдые хүтэлбэри болгон, хара ба үнгэтэ металлургиин, промышленностинин химическэ hалбаринуудай зарим предприятинуудай партийна комитедүүд, ажалша коллективүүд элшэ хүсэнэй хоёрдохёо хэрэглэгдэдэг нөөсэнүүдые бүрин хүсэдөөр ашаглаха талаар шэглүүлэгдэhэн бүлэг хэмжээ ябуулганууdые бэелүүлжэ байна гэжэ КПСС-эй ЦК заагаа.

Магнитогорско металлургическа

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ: ТООСООН БА ҺҮНГАЛТА

КОММУНИСТНУУДАЙ ТОЛГОЙЛЖО ЯБАХАДА...

«Маяк» колхозой Далахайн һү һаалинин фермын партийна бүлэгэй тоосоотоһунгалтын суглаан боложо, ажал хэрэгүүд тухайгаа тодорхойгоор хөөрэлдэбэ. Партийна бүлэгтэнь 4 коммунист тоологдодог. Тэдэнэр үндэр бүтээсэтэ ажалаараа гансашье колхоз дотороо бэшэ, мүн бүхы район дотороо суурхаһан, нэрэ солоёо дуудуулһан хүнүүд юм.

Партгруппорг Радна Дашеевна Санжихаевае Түнхэнэй район дотор мэдэхэгүй хүн үсөөн байха. Тэрэ гуша гаран жилдэ гансал энэ фермэдэ һаалишанаар ажаллажа, жэл бүри һайн үрэ дүнгүүдые туйлажа ябадаг. Районно болон областной партийна конференциин делегадаар хэдэн удаа һунгагдаһан, «Хүндэлэлэй Тэмдэг» ордендо хүртэһэн юм. Мүнөө тэрэ найман жилэй туршада фермынгээ партийна бүлэгые толгойлжо ябана.

Коммунист Любовь Доржеевна Бадлуева баһал үнинэй һаалишадай нэгэн, колхозой парткомой гэшүүн юм. Фермдээ һүнэй шанарай түлөө харюусадаг, өөрөөшье эрхим дүнгүүдые туйладаг, бултанда һайн һайхан жэшээ харуулжа ябадаг. Тиихэдээ яһала дүршэлтэй болоһон коммунист. Һаалишан Лидия Васильевна Булгутовагай нэрэ районой Хүндэлэлэй самбарта оло дахин бэшэгдэһэн байха. Тэрэ партинин райкомой гэшүүнээршье һунгагдаа. Залуу һаалишан Людмила Лопсоновна Ободоева гунжадые даажа абаад, һаажа байдаг. Коммунист нэрээ дээрэ үргэн ябахын тула тэрэ үнэн зүрхэнһөө оролдон ажаллана. Тэрэ фермдээ агитатор юм.

Далахайн һү һаалинин фермдэ бүхыдөө 30-аад шахуу хүн ажаллана. Тэдэнэй тоодо 10 һаалишан, 3 мал адуулагша, 4 тугалшан болон бусад ороно. Фермэ арбадахи табан жилэйнгээ түсэбые август нарада дүүргэһэн байна. Эндэхи һаалишад жилдээ үнеэн бүриһөөнь 2200 гаран килограммһаа доошо бэшэ һү һаадаг юм.

Энэ ехэ амжалтада партгруппын оруулһан хүбита ехэ ааб даа. Коммунистнууд коллективэйнгээ түрүү зэргэдэ ябажа, бултанай хүсэ шадал, зориг, түсэбтэ даабариануудые амжалтатайгаар бэелүүлхэ хэрэгтэ элсүүлнэ бшуу. Партгрупорг өөрөө фермые даагша Е. К. Мункуеватай нягта холбоотойгоор хүдэлжэ, коллектив дотороо эбтэй эетэй, бэе бэеэ ойлголсон ажаллаха оршон байдал байгуулжа шадаа. Хүн бүхэн фермынгээ ажал хэрэгүүдэй түлөө һанаагаа зободог, алдуу эндүүгэй гараа һаа, дары усадхахые оролдодог.

Гадна партийна бүлэг фермэдэ ажалладаг комсомолшуудые урагшатай бэрхээр хүтэлбэрилжэ шадана. Эндэ байгуулагдаһан комсомолой бүлэгтэ 5 хүн тоологдоно. Юрэдөөд, фермын залуушуул Радна Дашеевнагай үгые бултa дууладаг, тэрэниие хүндэлдэг юм. Гэдэргээ таталдаха, гэмэрхэ хүн гэжэ тэдэнэй дунда байхагүй. Тэдэнэй дундаһаа партийн гэшүүндэ кандидадаар абтаха хүнүүд шэлэгдэнэ.

Партгруппын коммунистнууд тоосоото элидхэл тон анхаралтайгаар шагнаһан байна. Партгрупорг ажал хэрэгүүд тухайгаа тодорхойгоор хөөрөөд, партийн XXVI съезддэ бэлэдхэлэй ябажа байһан энэ харюусалгатай үе сагта ямар зорилго бэелүүлхэ байһан тухайгаа хэлээ. Мүнөө жэл фермэнь шэнэ байрада орожо, үнеэдээ машинаар һаадаг болохо юм. Ушар нимэһээ һаалишадые һургаха талаар ехэ ажал хэгдэхэ болоно. Шэнэ юумэн хэзээдэшье түрүүшээр хүшэр хүндэшье байдаг ха юм даа. Тиимэһээ партийна бүлэгэй дүүргэхэ ажал захагүй ехэ.

Фермын коллектив партийн XXVI съездын хүндэлэлдэ дээшэлүүлэгдэһэн уялга абанхай юм. Тэдэнэр табан жилэй түсэбһөө гадуур 1000 центнер һү һааха, 1200 центнер һайн шанартай һү гүрэндэ худалдаха гэжэ шиндэнхэй. Мүн малай үбэлжэлгэдэ түгэс бэлэдхэлтэй орохо байһанаа мэдүүлээ һэн. Мүнөө энэ ажалынь түлэг ябуулагдажа байна.

Тоосоото-һунгалтын суглаан дээрэ үгэ хэлэһэн колхозой ахамад зоотехник Н. Б. Ангрусхаев, парткомой секретарь Б. Н. Турбянов, һаалишад Л. Д. Бадлуева, Л. В. Булгутова гэгшэд туйлаһан амжалтаяа сэгнэхэ зуураа, бии байгаа дутагдалнууд дээрээ тогтоһон, өөһэдынгөө һанамжа, дурадхал оруулһан байна. Тэдэнэр хиналтын хүдэлмэри шангадхаха, һүнэй шанар бүри дээшэлүүлхэ, һаалишадай һуралсал эмхидхэхэ тухай хэлээ.

Суглаан дээрэ абтаһан шиндхэбэри дотор дурсагдаһан дутагдалнуудые усадхаха талаар хэмжээнүүд хараалагдаа. Үнинэй һаалишан Р. Д. Санжихаевагай хүндэтэ амаралтадаа гараһан дээрэһээ партгрупоргоор Л. В. Булгутова һүнгагдаба.

В. ТУЛАЕВ,
манай корр.

ГОЛ ҺАЛБАРИМНАЙ—ХОНИН АЖАЛ

БЭЛЭДХЭЛЫНЬ ҺАЙТАЙ, МУУТАЙ

Мүнөө жэл Сэлэнгын хонишод эхэ хонидоо урданайхида орходоо эртэшэг үрэжүүлжэ эхилбэ. Ушар юуб гэхэдэ, үбһэ тэжээлээр бага ондо орохо байһанаа уридшалан хараалжа, эртын хурьга абахада, хонид үшөө хүсэндөө байха гэжэ найдаба гээшэ. Мүнөө олонхи колхоз, совхозуудай хонишод үдэр бүри оролдоһоной, бэлшээри шадамараар хэрэглэһэнэй ашаар хонидоо зарим тэдыгээр таргалуулаад байна. Үнгэрһэн хабар, нажарай үедэ хагда, ногооной хомор байһаншье һаа, дүршэлтэй хонишод, жэшээлхэдэ, Юрөөгэй, Ноёхоной колхознигууд, Сэлэнгын совхозойхид үрэжүүлгэдэ хонидоо һайнаар бэлдээ гэжэ шалгалта тодорхойлоо. Сэлэнгын совхозой ахалагша хонишод В. Г. Романова, А. М. Акулов, В. Е. Шиһов, Ю. Т. Парашютинский, Б-Ц. Б. Жапов, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой А. Н. Цыбикдоржиев, Б-Ц. Д. Булгатов, А. Ц. Жамьянов, XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой Д. Д. Будаева, Ж. Б. Санжиев, В. Б. Аюшеев болон бусад олон хонишод һайн бэлэдхэлтэйгээр эхэ хонидоо үрэжүүлхэ ажалаа эхилбэ.

Районой ажахынууд мүнөө жэл дүн хамта 84500 хони искусственна аргаар үрэжүүлхэ даабаритай юм. Үрэжүүлгын хүдэлмэрине ажалай 25—30 үдэрэй туршада үнгэргэхын тула эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри жэншэдгүй ябуулагдаһан гээшэ ааб даа. Техник-үрэжүүлэгшэдые һургаха талаар олон жэлэй туршада яһала хүдэлмэри хэгдэһэн байна. Тусхайлбал, манай племпредприятиин дэргэдэ жэл бүри техник-үрэжүүлэгшэдэй һуралсал эмхидхэгдэнэ. Мүнөө жэл, жэшээлхэдэ, гурбан үдэрэй семинарта зуугаад шахуу хүн мэргэжэлээ дээшэлүүлбэ.

Райондо 129 пункт эмхидхэгдэнхэй. Тэндэ техник-үрэжүүлэгшдээр хүдэлжэ байһан хүнүүдэй 116-ниинь хонишод юм. Харюусалгата энэ хүдэлмэрине заатагуй өөрөө бэелүүлдэг байһандаа, тэдэнэр нэгэшье хони һубайруулхагүй гэжэ оролдогынь мэдээжэ ааб даа.

Саашадаа үрэжүүлгые хонишодто өөһэдтэнь даалгадаг болохо гээшэ колхоз, совхозуудай зооветмэргэжэлтэдэй гол зорилго мүн.

Эрхим мэргэжэлтэй болоһон техник-үрэжүүлэгшэд Сэлэнгэдэ олон. Тобшолон тоолоходо, 58 хонишон техник-үрэжүүлэгшэд 10-аад жилэй дүршэлтэй, бусадынь 3 — 5 жилэй туршада үрэжүүлэгшээр ажаллаһан байха юм. Эрхимэй эрхимүүдые нэрлэнгүй байха аргагүй. Ноёхоной хонишон Хандацу Очировна Жамбалова. Юроогэй Ханда Дашацыреновна Гымнинова, Сэлэнгын совхозой Тамара Сергеевна Акулова гэгшэдэй искусственна аргаар үрэжүүлһэн 10 хонин бүхэнэйнь 3—5-ниинь эхир хурьга гаргадаг. Тэдэнэрэй даажа абаһан һүрэгтэ нэгэшье эхэ хонин һубайрдаггүй. Юуб гэхэдэ, тус отаранууд үрэжүүлгэдэ һайнаар бэлдэгдэнэ ха юм. Үрэжүүлгын эхилхэ хаһа болотор һүрэгөө зүбөөр бүрилдүүлхэ хэрэгтэ эдэнэр эзэн ёһоор хабаадалсажа һуранхай. Хүхэ дэлэнгээр муу, үбшэ хабшан хонин эдэ отаранууда заабол голодоһондо гаргадана.

Районой олонхи ажахынууд муу бэшэ бэлэдхэлтэйгээр үрэжүүлгын хүдэлмэри ябуулжа эхилбэ. «Эрдэм» колхозой үрэжүүлгын 13 пункт үшөө августын тэн багаар заһабарилагдаад, сагаадагдаад, түхеэрэлгэнүүдээр хангагдаад байгаа һэн. 7200 эхэ хони үрэжүүлхэ түсэбэйнгөө хахадыень һаяар дүүргээд, сентябрь һарын эсэслэтэр бүхы эхэ хонидоо үрэжүүлхэ зорилготойгоор манай мэргэжэлтэд, хонишод хүдэлжэ байна. Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой эхэ хонидой 27 отарада үрэжүүлгэ түлэг дундаа. Эмхитэй һайнаар үнгэргэгдэжэ байһан энэ хүдэлмэри мүн лэ сентябрьда дүүргэгдэхээр хараалагдана. Пунктнуудаа бүхы эрилтэнүүдтэ хүрэмөөр бэлдэнэн хонишод Б-Ц. Д. Булгатов, Д. Ц. Аюшеев, Б-Х. Очирова гэгшэд жэлһээ жэлдэ түл олоор түлжүүлдэг.

Гэхэтэй хамта дутуу дунданууд зарим отаранууда үзэгдэнэ. Тусхайлбал, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хонишод энэ харюусалгатай хаһадаа муугаар бэлдэжэ, үрэжүүлгын хүдэлмэри эмхигүйгөөр үнгэргэжэ байна. Техник-үрэжүүлэгшэдэй мэргэжэлыень дээшэлүүлхэ һуралсалда энэ колхозой нэгэшье хонишон хабаадаагүй. Ахамад зоотехник С. Ш. Очиров энэ хэрэгтэ хайхарамжагүйгөөр хандаһан байба. Хурьгадынь эхэһээ ороёилгагдажа, үрэжүүлэгдэхэ эхэ хонидынь хүсэд таргалжа үрдеэгүй байшоо. Үрэжүүлгынь пунктнууд саг болзортоо заһабарилагдаагүй, дулаасуулагдажа, сагаадагдаагүй. Жэшээлбэл, Ц. Санжиевай бригадада, мүн Ягодныи отделениин бүхы шахуу отаранууда иимэ байдалтай ушараабди.

Районой хони үрэжүүлхэ бүхы пунктнуудые хусын үрэһөөр саг болзортонь хангахада, автомашина хөөзэдэшье хүртэдэггүй гээшэ. Тиимэһээ арадай депутадуудай Сэлэнгын райгүйсэдкомой шидхэбэреэр хэдэн машинануудые зарим организацинууд үгэхэ ёһотой юм. Зүгөөр Гусиноозёрскын ГРЭС-эй дирекци, Холбоолжоной уурхайн «Востоксибуголь» нэгэдэлэй Гусиноозёрско автобазын хүтэлбэрилэгшэд райгүйсэдкомой шидхэбэри бэелүүлнэгүй.

И. ПОКРОВСКИЙ,
Сэлэнгын племпредприятиин начальник.

ЗАСАГАЙ ДЭЭДЫН ЗУРГААН

ШАНГА ЭРИЛТЭ ТАБИГДАБА

«Хүдөө ажахын техникэ ашаглалгын ашаг үрые дээшэлүүлхэ, һайнаар харууһалха, колхоз, совхозуудые механизаторнуудай кадрнуудаар хангаха ба республикын хүдөө ажахыда тэдэниие байлгаха хэмжээнүүд тухай» гэһэн КПСС-эй обкомой, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Советэй абаһан тогтоолые бэелүүлхэ талаар Буряадай АССР-эй Хүдөө ажахын министерство, республикын Госкомсельхозтехникэ, хүдөө ажахын үйлэдбэриин нэгэдэлнүүд болон «Птицепром» трест, райгүйсэдкомуудай тодорхой хүдэлмэри ябуулжа, байһыень Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет тэмдэглэнэ.

Һүүлэй жилнүүдтэ республикын колхоз, совхозуудта трактораар хэгдэдэг ажалай хэмжээн нэмэнгэ, эталонно трактор бүхэнэй жилэй бүтээсэ 21 эталонно гектараар дээшэлжэ, тарялангай, тэжээл бэлэдхэлгын хүдэлмэридэ техникэсэ комплексно аргаар хэрэглэхэ дүй дүршэл үргэнөөр нэбтэрүүлэгдэдэг болоо. Мүн хүдөө ажахын техникэ һайнаар хадагалха хэрэгтэ горитой анхарал хандуулагдана.

Гэхэтэй хамта республика дотор тракторна паркын ажалай бүтээсэ биратай нэмэнэгүй. Хэрбээ 1979 ондо эталонно трактор бүхэнэй үдэрэй дунда зэргын бүтээсэ 5,1 эталонно гектар байбал, 1980 оной июлиин 1-нэй байдалаар 5,9 гектар болоо. Илангаяа «Скотопром» нэгэдэлэй ажахынуудта, Түнхэнэй, Сэлэнгын, Захааминай районуудта тракторнууд бүтээсэ багатайгаар ашаглагдана. Эдэ районуудай ажахынуудта эталонно трактор бүхэнэй үдэрэй дунда зэргын бүтээсэ оройдоол 4,0—4,6 эталонно гектар байха юм. Дурсагдагша районуудай болон бусад ажахынуудта оньһожоруулагдамал хүдэлмэриин хэмжээе условно эталонно гектараар тодорхойлхоор 1978 онһоо хэрэглэгдэжэ захаһан гуримые баримталнагүй.

Техническэ шалтагаанаар тракторнуудай ажалгүй байха үшөө олошороо.

Олохон ажахынуудта машинанууdые ашаглаха, хадагалха гурим бүдүүлигээр эбдэгдэнэ. Республикын Госкомсельхозтехникын предприятинууд техническэ харууһа хэхэ хүдэлмэрээ муугаар ябуулна, узел агрегадуудые һэлгэхэ жасань биргүй хангагданхай. Тэрэшэлэн республика дотор заһабарилгын баазанууdые барьха даабари хангалтагүй бэелүүлэгдэнэ. Колхоз, совхозуудта 1977—1980 онуудай туршада түсэбэй ёһоор заһабарилгын 21 мастерской барилгаха аад, 1980 оной эхиндэ оройдоол 5-ниинь ашаглагдаа. Техническэ хангалга хэхэ 8 цуктын 4-ниинь, 36 нефтескладай оройдоол 8-ниинь баригдажа ашаглагдаа. Республикын Хүдөө ажахын министерствын Госсельтехнадзорой инспекци хүдөө ажахын техникэ ашаглаха, хадагалха талаар хиналта хүсэд дүүрэнээр ябуулнагүй. Олохон районуудта, тэрэшэлэн республикын Хүдөө ажахын министерствын аппарадта инспекторнүүдэй штат хүсэдөөр байгуулагдаагүй, заримдаа иимэ тушаалтай хүдэлмэрилэгшэд өөрынгөө уялгые дүүргэнэгүй, ондоо ажалда хабаадуулагдана.

Республикын Госкомсельхозтехникэ заһабарилгын база барихаар хараалагдаһан капитальна һомолоогөө оройдоол 62 процент ашаглаа. Хүсэ ехэтэй трактор, ороһо тарянай комбайнуудые заһабарилха талаар үйлэдбэриинь хүсэн тон ааляар нэмээгдэнэ. Тиихэдэ «Бурятцелинстрой» трест, «Бурятпромстрой» нэгэдэл нэрлэгдэһэн объектнүүдые бариха түсэбөө жэл бүри дүүргэнэгүй. Олохон колхоз, совхозуудта, мүн Госкомсельхозтехникын районой нэгэдэлнүүдтэ машинанууdые муу шанартайгаар заһабарилха баримтанууд дайралдана, энээнһээ уламжалан олон машинанууд хүдэлмэридэ хабаадуулагданагүй.

Машинно-тракторна паркын муугаар ашаглагдаһанай нэгэ ушар юуб гэбэл, механизаторнуудай кадрнууд дуталдана.

Халаан бүхэндэнь хубаарилжа зэргэсүүлбэл, 1,19, харин олонхи ажахынуудта механизаторнууд нэгэшье халаанда хүсэлдэнэгүй. Жэл бүри 100 трактор бүхэндэ абажа харабал, механизаторнуудай тоо улам үсөөрнэ. Хэрбээ 1965 ондо 100 трактора 183 механизатор тоологдобол, 1979 ондо 119 болоһон байна. Мүн механизаторнуудай ажахыһаа гаража ошохонь олошороо.

Жэшээлбэл, 1979 ондо республикын ажахынуудта 2947 механизатор эльгээгдэбэл, тэдэнэй 2184-ниинь гаража ошоһон байна.

Буряадай АССР-эй Хүдөө ажахын министерство, хүдөө ажахын нэгэдэлнүүд, «Птицепром» трест, олохон райгүйсэдкомууд, республикын колхоз, совхозууд механизаторнуудай кадрнуудые ажалдань тогтонижоруулха талаар биратай хүдэлмэри ябуулнагүй; байрын гэрнүүдые социальна, соёлой болон ажахынуудалай байшангуудые бариха ажал ааляар ябуулагдана. Механизаторнуудта байрын гэрнүүдые бариха түсэб 1978 — 1979 онуудта оройдоол 51 процент дүүргэгдээ.

Эдэ бүхы дутагдалнуудһаа уламжалан Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет иимэ тогтоол абаба.

Республикын Хүдөө ажахын министерство, Буряадай АССР-эй Госкомсельхозтехникэ, хүдөө ажахын нэгэдэлнүүд, «Птицепром» трест болон райгүйсэдкомууд техникэ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглаха, заһабарилгаяа, техническэ харууһалгаяа саг болзортонь һайн шанартайгаар үнгэргэхэ талаар колхоз, совхозуудай, Госкомсельхозтехникын районно нэгэдэлнүүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй харюусалгыень дээшэлүүлхээр уялгалагдаа. Мүн заһабарилгын шанарые болон машинануудай хадагаламжые шангаар хинан шалгахаар уялгалагдаа. Тиихэдэ хүдөө нютагуудта кадрнуудай гаража ошолгые усадхахын тула механизаторнуудта үйлэдбэриин социально-ажаһуудалай эрхэ байдал байгуулжа, илангаяа залуу механизаторнуудта шэнэ техникэ даалгажа, хүмүүжүүлэн һургагшадай ажалые һайнаар эмхидхэхэ хэмжээнүүд хараалагдахаар заагдаба.

Механизаторнуудай ажаһууха гэр байра болон социальна, соёлой, ажаһуудалай объектнүүдые барихаар хараалагдаһан түсэб заабол дүүргэхээр эрилтэ табигдаа.

Механизаторнуудай кадрнуудай мэргэжэл шадабариие саг үргэлжэ дээшэлүүлхын тула коллеги, зүблөөн, семинарнуудта хүдөө ажахын техникэ аша үрэтэйгөөр ашаглаха, һайн шанартайгаар хадагалха асуудалнуудые зүбшэн хэлсэжэ, эрхим дүнгүүдые туйлаһан түрүү механизаторнуудые тэмдэглэхэ аргануудые үргэнөөр дэлгэрүүлжэ байхынь тула колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй анхаралые сэхэ хандуулхаар уялгалагдаба.

Буряадай АССР-эй Хүдөө ажахын министерство, хүдөө ажахын нэгэдэлнүүд болон «Птицепром» трест 1980—1981 онуудта бүхы колхоз, совхозуудта, гүрэнэй хүдөө ажахын предприятинуудта машинын хашаануудые барижа, техникэ саг дарыдань заһабарилгые, мүн техническэ харууһыень болон ГОСТ-ын эрилтын ёһоор хадагалгые эмхидхэхэ саг үргэлжэлэн тусхай албан байгуулха талаар хэмжээ абахаар уялгалагдаба.

1980—1985 онуудай туршада жэл бүри комбайн заһабарилха 20 депо. хүдөө ажахын техникэдэ техническэ харууһа хэхэ хэрэгтэй пунктнуудые болон шэнэ машинуудые суглуулжа, хадагаха ба томо техникэ хүйтэнэй сагта байлгаха талаан байрануудые барижа ажал хангахаар даалгагдана.

Техническэ байдалые мүн хүдөө ажахын техникэ ашаглаха, хадагалха, хүлэмжэнээ гаргаха, гүрэнэй бэелүүлэгдэные, заһабарилгын, техническэ хэрэгсэлэй, нефтепродуктнуудые хадагалха, ашаглаха талаар хинан шалгаха хүдэлмэриулам шангадхаха зорилгоор Буряадай АССР-эй хүдөө ажахын министерство, Госсельтехнадзорой хүдэлмэрилэгшэдэй харюусалгаяа шэлэүүлжэ, 4—5 хүнөөр бэридэһэн таһаг ашаргаяа байгуулхаар уялгалагдана.

Буряадай АССР-эй Госкомсельхозтехникэ 1981—1985 онуудта районой нэгэдэлнүүдтэ техническэ хэрэгсэлтэй хадагалта хэхэ албантай, машинной склад, гаражнууд байгуулхаар хараалан, үйлэдбэриин бааза байгуулха зохёохо болоно. Мүн оньһо тарянай комбайнуудые заһабарилжа, сэ ехэтэй тракторнуудые заһабарилха, техническэ хэрэгсэлэй ба малай фермэнүудэй комплекснуудай трэлгэнүүдые заһабарилгын гэдхэхэ үйлэдбэриингөө зүбшэ хүгжөөхэ талаар эмхидхэхэ хэмжээ абахаар эрилтэ бигдаа.

Харьяата предприятинуудта узел, агрегадуудые гэхэ жасаар, хүсэн түгэс шинанууdаар хангаха болгоно. Мүн колхоз, совхозуудай шинно-тракторна паркнууд тусхай техническэ талаар хангаха, гаргаһан прогрессивнэй цинингаа шанар үндэһэн һайжаруулжа, машинанууdые заһабарилгын болзорые хорооохо эрилтэ табигдаба.

Хүдөө ажахые үйлэдбэриин-техническэ талаар хангаха Буряадай АССР-эй Ленинин комитет, үйлэдбэриин «Ленинскэ рятавторемонт» нэгэдэл, «Оргтехоборудование» нэгэдэлэй Сэлэн-Дүүмын заводуud, рилгын-механическэ заводуud, 1Шэнэ-Бэрээнэй заһабарилгын заводто 1982 ондо 1983 ондо жэлдэ МТЗ-мянган электродвигатель, хэлэй 800 трактор заһабарилха үйлэдбэриин хүчэ бааза бэлэдхэжэ байгуулхаар уялгалагдаа. Тиихэдэ Сэлэн-Дүүмын заһабарилгынгаа техническэ заводто 1981 150 бүлүүр станци, үһа 100 машина заһабарилжа, мүн 1982 ондо уурлагдаһан котел, үһа бүлэхэ 600 бүлүүр түхеэрэлгэнүүдые заһабарилжаар даалгагдаба.

СОВЕТ ОРОН дотор

ПОЕЗДНУУД ЯБАЖА ЭХИЛХЭ

МАСИС. (Армениин ССР). Республикын гол барилга болохо Масис — Нурнус гэжэ түмэр замые ашаглалгада оруулха болзорые барилгашад улам дүтэлүүлнэ.

Энэ түмэр зам 1980 оной эсэс багта ашаглалгада оруулагдахаар хараалагдана. Барилгын хүдэлмэриин шухала шата дүүргэгдээ. КПСС-эй XXVI съездын хүндэлэлдэ хабсаргагшад ажалай вахтада жагсаад, эршэтэй шангаар ажаллажа, эльшэ хүсэнэй линиинүүдые тодхожо байһан электригүүдтэ зам нээгээ.

«Арбадахи табан жилэй зам» гээд ерээдүйн түмэр замые Армениндэ нэрлэдэг. Энэ зам хурданаар хүгжэжэ байгаа экономическа районуудаар гараха байна. Тиимэһээ республикын экономическа хүсэ шадалые дээшэлүүлгэдэ ехэ туһа нэмэрн болохонь дамжаггүй.

Болохоёо байгаа съездын хүндэлэлдэ түсэбтэ табан жилэй даабариануудые болзорһоонь үрид дүүргэхын түлөө социалис мүрысөөн улам үргэдэнэ. Тиигэжэ Масис—Нурнус гэжэ түмэр замай барилга улам эршэдэнэ.

ХАРИЛСААНАЙ ХҮСЭН

ОДЕССЭ. Хара далай шадарай ажахынуудай таряшад болон тоһоной комбинадай хүдэлмэришэд паран сэсэгэй плантацинуудай гектар бүриһөө 1 тонно тоһо абахын тула тэмсэнэд.

Область дотор 200 мянга шахуу гектар талмайн техническэ гол үргамалнуудай нэгэн—наран сэсэг хурьяажа эхилбэ. Таряашад Одессын тоһоной комбинадай хүдэлмэришэдтэй нэгэн шинтэ комплексно түсэбөөр хүдэлнэ. Паран сэсэг хурьяажа, бэлэдхэхэ ба хадагалха талаар хамтын ябуулганууd тэрэн дотор хараалагданхай.

Республика дотороо мүрысөө үүсхэһэн Саратска районой таряашад нимэ харилсаа холбоотойгоор ажалладаг байһанай ашаар нёдондо ехэ амжалта туйлаа һэц. Тэдэнэр 11 мянган гектарай туд бүриһөө тоннохоо үлүү тоһо абаа бэлэй.

Механизаторнууд хүшэр хүндэ эрхэ байдалда үргаса хурьяана. Томо ехэ отрядаараа хүдэлдэг байһаниинь туһална. Үргаса гээлтэ хорлтодо оруулхагүйн түлөө тэмсэлдэ онсо анхарал хандуулагдана. Хаа хаанагүй тусхай звенонууд эмхидхэгдэнхэй. Комбайнуудай һүүлээр тэдэнэр полидо гаража, үлэһэн наран сэсэг суглуулна.

ХУРЯАЛГЫН ГАБШАГАЙ ЭРШЭ

БАРНАУЛ. Алтайн хизаарта хуряалгын хүдэлмэриин шиндхэхы шатадаа ороо. Хизаарай механизаторнууд һүүлшын, табадахи миллион гектарай ороһото үргамалнуудые хуряажа эхилбэ.

3 миллионһоо үүтэй гектар тарялангай ороһон сохигдожо, гүрэнэй амбаарта 1 миллион тонно шэнэ үргасын ороһон оруулагдаа.

Хуряалга-зөөлгын комплекснуудта нэгэдхэгдэһэн 25 мянган комбайн, 30 мянга гаран автомобиль болон трактор эршэтэй шангаар ажаллана. Таряа хадалга, сохилго, тоогууд болон элеваторнуудта ороһо зөөлгэ хүдэлмэриин түсэбэй ёһоор ябуулагдана, вахтова арга үргэноор хэрэглэгдэнэ.

«Тарялан—тоог — элеватор» гэһэн замаар автомобилистнүүд туха сүлөөгүйгөөр, түхэрсэн сүүдхэдээ хүдэлнэ. Үнгэрһэн жилнүүдэйхидэ орходоо таряа түрөөр зөөхын тула үндэр болоһон кузовтай машинанууdые, тракторай ба автомобильна поезднуудые хэрэглэнэ.

Ороһо бэлэдхэгшэд 100 мянгаһаа үлүү тонно ороо сүүдхэ бүри туншаажа абаад, хатаана, сэбэрлэнэ. Һайн сортын хатуу шэнинсэ онсо хиналта доро абтанхай. Бэлэдхэгшэд колхоз, совхозуудай мэргэжэлтэдтэй ажахынуудта ошожо, ороһоной шанар шалгадаг. Алтайн хизаарай таряашад гүрэндэ ороһо худалдаха жилэйнгээ түсэб дүүргэнэн тухайдаа эгээл түрүүлэн элидхэбэ. Советскэ, Смоленскэ, Бийскэ болон Целинна районуудай ажахынууд энэ зорилгоёо бэелүүлхэ дүтэлөө.

ПРОМЫШЛЕННА САДУУДАЙ УРГАСА

КИЕВ. Украинада һүүлэй жилнүүдтэ промышленна аргаар үргуулагдаһан саадуудта үбэлэй сортын үрэ жэмэс хуряажа эхилбэ. Тусхай шалгаалтай олохон ажахынуудай нимэ саадуудта гектарһаа 150—200 центнер хурэтэр яблоко, груша луулагдана.

Орон дотороо үрэ жэмэс эгээл ехээр ургуулдаг республика һүүлэй жилдэ тэрэниие үйлэдбэриие нэгэ хахад дахин ургэдхэһэн байна. Эндэ ондоо хүрьһэтэй зоной 150 мянга шахуу гектар шэнэ тухэлэй саадууд ургуулагдана. Эдэ саадууд модо һөөгүүдэй хонгорлогоо аргаар харуулна. Ажахынууд үрэ жэмэс галха тусхай газар, болгоо руулгын предприятинууд баридаг.

Саад тусхай шэглэлээр эрхилхэдэ ашаг үрэ гэжэ УССР-эй Главплодпромой ажахынуудай дүршэл гэршэлнэ. Тэрэ саадууд республика дотор саадуудай оройдоол 14 процент болодог аад, бүхы дукцинин гурбанай нэгэ бине үгэдэг юм. Эрхимнуудые хэрэглэдэг, ургуулдай хоротод болоһон нүүдтэй һайнаар тэмцэ тулань нимэ үндэр баһаг гаса хуряана.

Украинада промышленна саадуудай талмайе хүлүүгэр дээшэлүүлхэ раална.

БОЛЗОРҺОО УРИД

УСТЬ-ИЛИМСК. Илимскэ теплоэлектралиин 50 мянган киловатт хүсэтэй дүрбэдэхи блок болзорһоо 100 үрид ашаглалгада оруулагдаба. КПСС-эй XXVI съездын хүндэлэлдэ баталаһан үлгэлгэнуудайнгаа ба хубине хотын ажалшадые бэелүүлбэ.

Турбоагрегадай голлогдоһоные болзорһоонь бэлдэжэ эльгээһэн ленинградскийдай, тэрэниие ашаглагада оруулха хэрэгтэй хитэйгээр хабаадаһан бүгашадай, ашаглагшадай, үлдэй эстафетэ» амжалтатай туһа нэмэри болоо.

Тус хотын ба эндэ гуулагдажа байһан ой промышленна ехэ лексые ТЭЦ дулаагаар электрын эльшэ хүсөөгэ гана. Жэлэй дүүрэтэр нэгэ — һүүлшын энергоблокуудые ашаглалгада оруулхаяа раална. Тиихэдэ теплоцентралиин нэгэдэлэй жаан 400 мянган киловатт эльшэ хүсэ үйлэдбэриие лохо юм.

ЭРИД ХЭМЖЭЭНҮҮДЫЕ АБАХА САГ ЕРЭЭ

(Хэжэнгын районой һаалишадай зүблөөнһөө хэһэн тэмдэглэлнүүд)

— Бидэ, мүнөөдэр районой һаалишад, одоошье олоороо сугларжа, ажал хэрэг тухайгаа хөөрэлдэжэ байна гээшэбди, —гээд, Хэжэнгын совхозой Бахлайтын фермын һаалишан А. Д. Доржиева үгээ эхилбэ. — Энэмнай сэхэл һайн. Тээд нимэ уулзалга үнинэйл эмхидхэхэ байгаал даа. Хэлсэхэ, хөөрэлдэхэ юумэнай угаа олон байна. Би өөрөө олохон жилдэ һаалишанаар хүдэлжэ ябаналб, ажалнайшье жилһээ жилдэ синьһожоруулагдана, хүнгэншье болоно. Хэды тиигэбэшье һаань, залуушуул һаалишин фермэдэ олоороо дураганаар ерэнэгүйл даа. Ямар шалтагаанһааб?

Манай Бахлайтын фермэдэ 1975 онһоо хойшо үнеэд синьһон аргаар үһалагдахаяа болишоо. Үбэлэй сагта 22 үнеэдтэ хүнөгөөр үһа зөөхэнь һаалишан бүхэндэ тон бэрхэ бшуу. Фермымнай нэгэ секциндэ транспортер эбдэрэнхэй, шабааһа шабха баһал гараараа ашаалха, зөөхэ ушар үзэгдэдэг. Эгээ мүнөө фермын гурбан бүлэг үнеэд эзэгүй үлэшэнхэй. хожоржо байна. Тиихэдэ Бахлайта нуурында 2 нара соо магазин хүдэлнэгүй, автолавка манай хажуугаар тооһо бурьюулаад лэ үгы болошодог. Нигэжэ байхада ажал хэрэг урагшаа ябаха аал даа?

Үшөө нэгэ һаалишаниие шагная.

Олон удаа районой чемпион болоһон, райсоведэй депутат, «50 лет Октября» совхозой Ородой фермын һаалишан Е. Д. Кузьмина:

— Һүүлэй арбан жилдэ нэгэ бүлэг үхэрнүүдые харууһалаа һэм. Хоёр жэл удаагаар үнеэн бүриһөө 3 мянган килограмм һү һааһыем мэдэнэт. Харин мүнөө шэнэ гунжадые харууһалнаб. Наймаи нара соо залуу үнеэн бүриһөө 1933 килограмм һү һаагаад байнаб, жилэй дүүрэтэр тэрэнээ 2800 килограммда хүргэжэ шадаха байхаб.

Тээд тиимэ һү һаахын түлөө хэды шэнээн оролдолго гаргаха хэрэгтэйб даа? Фермэдэ хүдэлдэг хүн бүхэн намайе һайн ойлгожо. Һууна ёһотой. Иигэжэ оролдожо ябахадашни, хажуу тээһээ домжохын орондо, һаад хэдэг баримтанууд дайралдадаг. Бидэ зун бүри Вершинкэ гэжэ газарта зөөдэгбди. Мүнөөшье тэндээл байһаарбди. Харин бүхэли зундаа хилээмэгүй үнгэргөөбди, нэгэтэшье манда талха абаашажа хүдалдаагүй даа. Эльдэб аргаар лэ холо ойгуур хилээмэнэй хойноһоо ябажал, үнэтэ сагаа бараха ушар болоо гээшэ. Мүнөө үбэлжөөн дөө ерэхэ гэхэдэмнай, эндэхи байрануудная бэлэн бэшэ. Тэжээлэй цех, оньһон түхеэрэлгэнүүд болон бүхы юумэнүүдэй заһабарилга ехээр ороётошоо. Саг ошожол байна, бидэ, Ородой фермын һаалишад, туһаламжа хүлеэһэн зандаал һалирнабди...

Энэ хоёр һаалишанай фермынгээ бодото байдал тухай хөөрэхэдэнь, хүнүүд олон юумэ досоогоо бодожо һууна гэжэ ойлгохоор байгаа һэн.

Районой 6 совхозой һү һаалинин 16 фермэдэ хамта дээрээ 200-гаад һаалишад хүдэлдэг юм. Тэдэнэй дунда түрүүшүүл олон ааб даа. Жэшээлбэл, Загаһатын совхозой хоёр фермэ үнгэргэшэ жилдэ нэгэ комплекс болгогдоод, тэрэ

БҮХЫ ХҮСЭ ШАДАЛАА ЗОРЮУЛАН

Нинтын малда үбһэ тэжээл бэлэдхэлгын, ургаса таряа хуряалгын халуун хаһа республикымнай хүдөө нютаг руугаа түлэг дундаа ябажа байнхай. Мүнөө таряашад болон малшад намарай таарамжатай сагай уларилые һамбаашалан, үбэлжэлгын үедэ бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлдэжэ, хүдөө ажахын продукци гүрэндэ ехээр тушаахын түлөө бүхы хүсэсэ элсүүлэн ажаллана. Энэ үедэ эрнлтэ хэрэглэмжэ хангалгын албан нилээд ехэ үүргэ дүүргэхэ зэргэтэй, дүүргэнэшье. «Таряашад, тэжээл бэлэдхэгшэд, малшадые хэрээр хангажа байнабта?» — гэһэн асуудалтайгаар манай корреспондент худалдаа наймаанай хэдэн эмхинин хүдэлмэрилэгшэдтэ хандаһан байна. Тэдэнэй харюу доро толилогдобо

А. М. ЩЕРБАКОВА, Баргажанай райпогой худалдаа наймаанай таһагые даагша:

— Холын гүүртэнүүд болон отарануудта, полевой станууудта ажаллагшадые һайнаар хангахын түлөө бүхы хэмжээнүүдые абажа байдагбди. Энэ талаар манай автолавкануудай жолоошод ехэ үүргэ дүүргэнэ. Колхоз, совхозуудай парткомуудай, нютагай Советүүдэй гүйсэдкомуудай урид баталһан графигай ёһоор автомагазинууд малшадтаа айлшална. Тэдэнэй худэлмэри олоной хиналта доро байдаг гээшэ. Манай районой һүбын (жолоошон-наймаалагшань П. В. Бельков), Баян голой (жолоошон-наймаалагшань Ж. Б. Раднаев), Үүрэгэй (жолоошон-наймаалагшань И. П. Елшин) автолавкануудай ажал тухай магтаалай үгэнүүдые хэлэлтэй. Тэдэнэр хура бороотой, саһа шуургатайшье үдэр хонишод, малшад болон механизаторнуудта ошожо, хэрэгтэй эд бараагаарнь, эдеэ хоолой зүйлөөр хангадаг. Үүрэгэй сельскэ Советэй харьяата газар дээрэхи хүн зонние хангадаг автолавкын жолоошон И. П. Елшин, жэшээлхэдэ, абаашагдадаг юм. Гэхэтэй хамта үбһэ тэжээл, ургаса таряа хуряалгын харюусалгатай үе сагта магазинуудай худэлхэ саг хубилгагдадаг заншалтай. Тингэжэ архи магазинуудта худалдаха ябадал хоригдожо, үргэн хэрэглэлэй эд бараа ажал худэлмэридэ ябадаг хүнүүдэй таарамжатай сагта худалдаха гурим тогтоогдоһон байна. Мүнөө бидэнэр эд бараагаар механизаторнууд болон малшадые һайнаар хангахын тула бүхы оролдолгоёо гаргажа байнабди.

Г. Т. ПАНТЕЛЕЕВА, Түнхэнэй райпотребсоюзай худалдаа наймаанай таһагые даагша:

— Зунай үедэ малшад болон таряашадые худалдаа байгша оной хахад жэлэйнгээ түсэбые 104 процент дүүргэһэн байна. Нэн түрүүн үргэн хэрэглэлэй, тиихэдэ худалдаанда хомор эд бараан малшадай захяагаар гэртэнь наймаанай талаар хангаха тусхай график зохёон табигдадаг гээшэ. Үбэл, зунайшье сагта гол түлэб автолавкануудная заха холын заямхануудта хүрэдэг гээд мэдээжэ. Тиихэдэ зарим гүүртэ, отарануудай байдаг газарта наймаалагшагүй магазинуудые нээдэг болообди. Дабһан, шинрэ, тамхин, мылэ — эдэ бүгэдэ тиимэ магазинуудта байдаг.

Түнхэнэй сельпогой автолавкый жолоошон-наймаалагша Николай Иннокентьевич Томилов тухай эндэ дурдангүй гараха аргагүй. Энэ нүхэрнай жэлһээ жэлдэ һайнаар ажаллажа, коллектив соогоо, хүн зонойшье дунда хүндэтэй болонхой. Николай Иннокентьевич ажалдаа харюусалгатайгаар хандадаг, хүн зоной эрилтэнүүдые һайнаар шудалдаг тула эд бараа худалдаха түсэбөө ходоо үлүүлэн дүүргэнэ. Бэрхэ наймаалагша, арадай депутадуудай районно Советэй депутат Н. И. Томиловай худэлмэрнин дүй дүршэл тухай плакат барлан гаргаад, бусад худэлмэрилэгшэдэй дунда тараагаабди.

Элшэр. Үргэдэй гэхэ мэтэшэлэн холын тунга ногоондо зунай үедэ ажаллахаар гараһан малшадта эдеэ хоол, бусад эд бараа вертолёдоор абаашадаг гээшэбди.

Малшадые зунай үедэ хангаха зорилгоор худалдаа наймаанай эмхинүүдэй хоорондо республика дотор дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ байгша оной үнгэрһэн кварталнуудай дүнгүүдээр нэгэдэхи һуури, хахад жэлэй дүнгөөр хоёрдохи һуури эзэлээбди.

Үбһэ, ургаса хуряалгада хабаадажа байһан хүн зонние улам һайнаар хангахын түлөө бүхы хүсөөрөө ороондон ажаллажа, КПСС-эй эзлжээтэ XXVI съездые ажалай бэлэгүүдээр угтаха хэрэгтэ хубитаяа оруулха хүсэлэнтэйбди.

А. М. ЕФИМОВ, Тарбагатайн райпогой правленийн түрүүлэгшэ:

— Үбһэ тэжээл бэлэдхэлгын, таряа хуряалгын үедэ манай, Улаан-Удын районой худалдаа наймаанай эмхинүүдэй худэлмэрилэгшэд ажал худэлмэрээ улам эршэмтэйгээр ябуулдаг заншалтай. КПСС-эй эзлжээтэ XXVI съездые ажалай бэлэгүүдээр угтахын түлөө социалис мүрысөөндэ оролсоод, хүн зондо эд бараа худалдаха талаар байгша оной найман һарын түсэбые 102,1 процент дүүргээбди. Тиихэдэ холын гүүртэ, отарануудта ажалладаг зонние хангадаг автолавкануудай жолоошод һарахаа һарада эд бараа болон эдеэ хоол худалдаха түсэбөө үлүүлэн дүүргэнэ. Тэдэнэр тогтоогдомол графигай ёһоор үргэн хэрэглэмжын эд бараа, эдеэ хоол абаашадаг. Тиимэ-һээл ажалдаа амжалта туйлана гэжэ тэмдэглэхэ ёһотойбди.

Эдэ үдэрнүүдтэ ганса автолавкануудай жолоошод бэшэ, харин райпогоймнай бүхы худэлмэрилэгшэд таряа хуряалгада ябагшадые һайнаар хангахын тула бүхы шадалаа зорюулан ажаллажа байна.

ДЕПУТАТ — АРАДАЙ ҮЛӨӨЛЭГШЭ

ХАРГАЛАЙ НАМААР

...ряад зон үхибүүгүй һаа, ...гаралһаа, дүтэ нүхэдүүдэжэ абадаг эртэ ур...шалтай һэн.

...Агуусэхэ Эсэгэ ороноо ...лгын дайнай жэлнүүдэ...ндама Зугдуровна Ба... гэгшэ Захааминай ...ой Баян-Голой приск...үдэлөө. Тэндэ худэл...йһан Цырма Цыоико... ехэ ханилжа, гурбан ...үхибүүдээ хүмүүн...дэнь, хүл дээрэнь гар...нь тулалдаг бэлэн. ...өөрөө үхибүүгүй һэн. ...оной хүндэ хүшэр үедэ ...ханинь ехээр үбдэ... Тиихэдэнь хоёртой Ма...агыень Хандама үр...абаа һэн.

...ай һүүлшын жэлдэ ...ма өөрөө бэе муутай ...одоо, Маша басагаяа ... Дээдэ-Үшөөтээ, на... болоһон эжыдээ ерээ ... Уданшьегүй тэрэнэй ...Барахадань, Совет ар... эргэлээ табигдажа ...байһан Хандамын дүү ... Георгий Зугдуро...Бадаев Машые басаган ...оо.

...жэлнүүд ошожо, Ма...йлан класс дүүргөбэ. ...д нүхэд басагадтаяа ...һаалишан боложо, ...ростой һайн ажалаа... ...лгарба. Һү һаалгаар, ...балгаар түсэбөө жэл...ил бүхэндэ дүүргэдэг ...

...ша һаалишан болоһон ...залуу малшан Егор ...ата хадамда гараа ...

...хозой правленийн түү... нэгэтэ Егор Ма...ёрые дуудажа, эхэ ...й отара даажа абахы...ураадхаба.

...онин ажалда худэл...бегүй аад, шадаха ...гүбди? — гэжэ Мария ...алдаба.

...Оролдобол, дүршэл бии ... Гансал оролдохол ...ий. Һайн хонишод ...т, найданабди, — гэ...үүлэгшэ хэлэбэ.

...гэһэн сагһаа хойшо ...ахалагша хонишон ...Түрүүшээр хүндэшэг...йгаа. Дүршэл шаа...ехэтэй нүхэдһөө жэ...бажа, ойлгоогүй юу...алгажа, шэнэ мэргэ...һураа һэн.

...ондо зуун хонин...вуун хурьга абажа, ...оролтогүйгөөр түл... Тэрэ гэгэн сагһаа ...ажалайгаа туйлал...э үндэрһөө буунагүй. ...онон үбэлжэлгын ...рхэтэй хүндэ байдал...рөөшье һаань, зуун...ун хурьга абажа, гар...ор тулж үүлээд, ...ехээр хайшалжа, хурь...дэнэнь таһаяха үдэр ...р 25,5 килограмм шэг...а болгоожо шадаа.

...ай үнгэргэдэһэн хо... суглаан дээрэ Ма...Георгиевна Сахияева ...н дүршэл шадабари ...тодорхойгоор хоё...Колхозоингоо бүхы хо...й нимэ амжалтануу...йлаа һаань, тэрэ хэ...дэр баярлаха һэм. ...ка, депутадай, ара...мелэгшын уялга!

...я Георгиевна Сахи... Буряадай АССР-эй ...ын зарлалай Верховн...ой депутадаар һун...һэн. 1980 ондо энэ ...этигэмжэдэ дахяад ... Социалис мүрысөө...шалгарһанайнгаа түү...дэлэлэй Тэмдэг» орд... 1973 ондо шагнаг...н. СССР-эй Хүдөө ...минестерствын Хүн...грамотаар, «Социа...рөөндэ илагша» гэ...дэгэр шагнагдаһан. ...ис ажалай ударнигай ...ерэ эзргэтэй болоһон ...

...я Георгиевна Сахи... Эхэ-герой. Тэдэнэй ...үүн Чимит республи... хүдөө ажахын ин... һурана. Дари...ханинь хоёр жэлдэ ...оор ажаллаһанайн...ва багшанарай учи... ороо. Чингис хү... мүн лэ дээдэ һур... Эрдэни — арба... ...ресста, Саяана — 9... ...урана. Үхибүүдынь ... ажалша өөрхэ. ...эдээ үбһэеэ хуряал... хонидоо харуулһал... саг үргэлжэ туһал...

...Үхибүүдэйнгээ олон... ...ка, тулижа байдаг... — гэд, Мария Ге... хөөрэнэ. — Гүрэн ...й ехэ туһа хүргэнэ.

...ехэ бүлэ баян дэлгэр, ...аргалтай һууна.

...ртэ Мария үни хада ...ан Долгор эгэшын...рфантай золгохо зол...ааоо. Ехэшье баяр...ырэнь өөртэнь адли ...ыбүүдтэй, мүн лэ ...ой байба.

...даа, аханда үншэр...ан Марияган жаргалта ...ан!

...я Сахияева мүнөө ...үн зоной этигэл най...е харюулхын гүлөө. ...зол жаргалай түлөө ...раа оролдоно.

С. ЗОДБОЕВ.

ШАБАР ШАБХА СООГУУР...

АЖАЛШАДАЙ БӨШЭГҮҮДҺЭЭ

Таһархай. Тайга шэбэр хоёрые таһалһан, талабар дээрэ һуурижаһан хадань, манай тосхондо иимэ нэрэ үгэһэн юм гэдэг. Тойроод хуу ой модоор хүреэлэгдэһэн, хуурай хүрьһэтэй үзэсхэлэнтэ һайхан газарта түбхинэһэн нютаг юм даа, юу хэлэхэбши! Табяад гаран жэлэй саада тээ, анха түрүүшын артель, коммунануудай эмхидхэгдэжэ байхада, эндэл түб буусаяа түхеэрхэ гэлсэһэн юм. Түрүүндээ Таһархайда арба гаран айл байбал, мүнөө зуун табяад үрхэтэ айл тоологдоно. Гэр, байшангуудынь томонууд, газаһаа элдэб үнгөөр шэрдэгдэнхэйнүүд, бултадаа шэхуу һайхан шэмэг гоёолтотой, шифер хушалтатайнуд байха. Клуб, магазин, конторынь байшангууд яһала болбосон түхэлтэй. Хүн зонинньше —үтэлһэн, залуугүй —һүхэ бариха дүршэлтэй, шадамар, ордон, үргөөшье бодхожорхихо аргатай юм.

Теэд юундэнь гомдоосши, ямар юумэн һанаандамнай хүрэбэгүйб гэжэ асуухаар бэлэн байна ёһотойт. Эгээн түрүүн хэлэхэ юумэмни гэхэдэ, эдэ бүхы гэр, байшангуудная эб гуримгүйгөөр баригдашанхай. Анхан тосхоной зүүн захаһаа баруун захаа хүрэтэр сэб сэхэ, үргэн үйлсэ татахаа яаһан юм гэжэ шаналагшаб. Теэд мүнөө тэрэ холын хорёод-гушаад онуудта тосхоноо түбхинүүлэгшэдые зэмэлхэгүйт. Хожомынь тэрэниие сэхэлхэ, үргэдхэхэ, ниитын байшангуудые түсэбэй ёһоор барихал байгаа юм ааб даа. Теэд хожом болоһон хойно баһа хэниие зэмэлхэбши?

Харин мүнөө тосхоноймнай шарай ямар түхэлтэй гээшэб? Тэрэнэй эгээл тэг дунда байдаг клуб, конторо, магазинууд, эбээ таһарһан хүнүүд шэнгеэр, бэе бэеһээ буруу харашанхай даа. Гурба-дүрээн жэлэй саада тээ таһархаймнай эгээл хойморто һү һаалиин томо комплекс барижархиһан юм. Хабартаа дулааржа, саһа мульһэнэй хайлажа эхилхэтэй хамта, тэрэнэй шэбхэ шабааһан адли хайлалсажа, тосхоноймнай эгээл тэг дундуур, хамар хордохоомо шороб үнэр гутааһаар, урдажа эхилдэг. Гуримаараа болбол, иимэ комплекснууд һуурин тосхонуудһаа хоёр-гурбан модо холо баригдадаг гэжэ хаанашьеб уншаһанаа һананаб. Тэрэ зүб байха.

Саашань хэлэхэдэ, зундаа хура бороогой һуулга һабаар адхажа эхилхэтэй хамта, үйлсөөрной машина, тракторнуудһаа болохо ябаган хүнэй яоахын аргагүй шабар писхайшадаг. Гэртэһээ гараад, магазин, клубтаа ошоходоо, үйлсөөрөө бэшэ, харин айһан, эшэһэн хүн шэнгеэр айлнуудай газаагуур ябаха баатай болодогбди. Үйлсэнүүдтэмнай хайр шулуу адхажа, хоёр хажуугаарнь ханааб малтаха хэрэгтэ хэншье һаналаа табидаггүй.

Хэгдэхэ, баригдаха юумэн үшөөл ехэ даа. Манай залуушуул ажалайнгаа һүүлдэ хэхэ, һамаарха юумэгүй, магазин клуб хоёроо тойроод, хармаандаа гараа хээд, иишэ тиишээ гэшхэлэлдэхэ гү, али архи балгажархёод, бэе бэедээ аһалдажа, шэргүүсэлдэжэ байгша. Иигэжэ байхынгаа орондо спортоор һонирхожо, футбол гү, али волейбол наадажа байгаа һаань, хэды дээрэ һэм! Теэд тосхондомнай стадион, спортзал гэхэ мэтэнүүд түхеэрэгдэнэгүй.

Зомнай «Аршаан» курортдо ошожо, банида ородог юм. Таһархайдамнай хорёод жэлэй саада тээ хэрэм шэнги бэхи бани шулуугаар баригдажа захалаа бэлэй. Теэд тэрэмнай мүнөөшье болотор тэндээ ороилогдоншье, оёорлогдоншьегүй онгойжо байдаг. Үхибүүдэй саад барифан аад, тон таарахагүй, шуурхатай газарта һуурижуулаа бэлэй. Теэд тэрэмнай гал аюулда орошоо һэн. Найман жэлэймнай һургуулиин байшан малайнгаа фермэтэй зэргэлээд байдаг. Тосхондомнай автобус үглөө, үдэшэниинь ороод, үдэрынь орохоёо болишодог заншалтай. Юуб гэхэдэ, ябахын аргагүй бшуу.

Саашань хэлэбэл, ой модон соо һуудаг аад, үйлсэнүүднай ногооруулагдаагүй зандаа байһаар юм. Энэниие эгээл мүнөө, намарай сагта эхилхээр ха. Зарим хүнүүднай оршон тойронхи байгаалидаа хайра гамгүйгөөр хандана. Тосхониие тойрожо ургаһан үндэр гоё хасуури, хуһа болон уляангирнуудаа унагаажа, түлеэн болгожорхино.

Эдэ бүгэдэ дутагдалтайе юундэ бэшэбэбиб гэхэдэ, табяад жэлэй туршада Таһархаймнаи тад ондоо болотороо һэргэн хубилһан байна бшуу. Тиигэбэшье, үшөөл алдуунууд бии байна. Тэдэниие мүнөө заһахада орой бэшэ, тосхоноймнай түхэл шарайе һайжаруулан гоёохо хэрэгтэ «Восточные Саяны» колхозой хүтэлбэрилэгшэд, Толтойн сомоной Советэй гүйсэдком, Түнхэнэй райгүйсэдком анхаралаа хандуулха бэзэ гэжэ найдагдана.

Д. ХУСАЕВ, багша пенсионер, партийн ветеран.

Кабанскын районой хэлхеэ холбооной Шергинэй таһагай коллектив коммунис ажалай хүндэтэ нэрэ зэргэтэй. Район доторео хэлхеэ холбоошодой дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ ходо түрүүлжэ гарадаг хадаа, энэ коллектив иимэ нэрэ зэргэдэ хүртөө гээшэ.

Шергино тосхоной хүн зонине табан почтальон хангадаг. Почтальоноор удаан худэлжэ байһан Александр Быков, Аграфена Макарова, Галина Балдакова гэгшэдэй ажал магтаал һайшаалда хүртэдэг юм.

Мүнөө хүн зоной дунда хэблэл тараяха талаар энэ коллективэй гэшүүд, нэн түрүүн почтальонууд өөһэд өөһэдынгөө участогууд дээрэ ехэ ажал ябуулжа байнхай.

Елена Семёновна Сафронова (зураг дээрэ—зүүн гарһаа) энэ таһагые гуша гаран жэлэй туршада хүтэлбэрилжэ ябана. Тэрэ баян дүй дүршэлөө залуу басаган Галя Ткачевада (баруун гарһаа) дамжуулан үгэдэг, тэрэниие һурган хүмүүжүүлдэг юм.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

танилцуулаараа ханганао

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

ЭВМ — АРАДАЙ АЖАХЫДА

ПРАГА. ЧССР-эй экономикые тоолон тодорхойлогын техникээр зэбсэгжүүлгэ һүүлэй жэлнүүдтэ эршэтэй түргэн бэелүүлэгдэнэ. Мүнөө ороной томо предприяти, үйлэдбэриин нэгэдэл, министерство бүхэндэ ЭВМ-үүд тодхогдожо, үйлэдбэриин асуудалнуудые зүб тээшэнь шидхэлгэдэ, аша урьень дээшэлүүлгэдэ горитой нүлөө үзүүлдэг болонхой. Тэдэ тоолон тодорхойлогын машинануудынь социалис ороннуудай нэгэдэмэл системэдэ сэхэ хабаатай. Жэшээлхэдэ, үнгэрһэн жэлэй туршада ЧССР-эй предприятинуудта Советскэ Союзда бүтээгдэһэн 150 электронно-тоологын машина тодхогдоһон байха юм. СЭВ-эй гэшүүн ороннуудай баталан абаһан программын ёһоор ЧССР элдэб түхэлэн тоолон тодорхойлогын оньһон түхеэрэлгэнүүдые үйлэдээрилэн гаргана. Чехословакийн мэргэжэлтэд Советскэ Союзай инженернүүдтэй нягта холоо барисаатайгаар худэлжэ, социалис ороннуудай нэгэдэмэл системэдэ хэрэглэгдэхэ бүхы ЭВМ-үүдэй 26 процентые зохёолсоһон, туршалсаһан байна.

ГАЙХАМШАГТА ҮРЭ ДҮНГҮҮД

БЕРЛИН. Германийн Демократическа Республикын кооперативуудай ажалшад эдэ үдэрнүүдтэ шэнэ амжалта туйлаһан тухайгаа элидхэбэ. Саг болзорноонь үридлан таряагаа хуряажа дүүргээд, социалис хүдөө ажахын үйлэдээрийн үндэнэ һуури табиһан аграрна реформын эхилгээр дурасхаалга 35 жэлэй сие тэмдэглэбэ бшуу.

Энэ хугасаа соо немец үгытэй таряашанай ажабаидалда болонон хуваллалтануудые имаггал гайхамшагта тэнэн ганса үгөөр элирхэлиг болоно. Хүдөө нютагуудта мүнөө үсын эрилтэ гүнсэд хангама оньһон машинануудыг олошоронхой. Кооперативуудай мэдэлдэ 140 мянган трактор, 13 мянган комбайн, бусад технинэ үгтэнхэй.

Ленинэй зохёоһон кооперативна түсөөлэ Германийн эрхэ байдалда нэбтэрүүлэн ёзелүүлгэ хадаа хамтын үндэнэн дээрэ ажахые эрхилэлгын оулюу пайн талые нандамгаагаар баталаа. Арадай засагаи жэлнүүдтэ ороонно таряа, овощ үргуулгын хэмжээн хоёр дахинаар, мяха ба һү үйлэдээрилгэ дүрөө дахинаар дээшэлэн байна. Мүнөө ГДР мяхаар оа шуоуунпаа абтадаг продукциар хэрэглэмжээе гүйсэд хангана.

ХАРИЛСАА ХОЛБООН ТУХАЙ ХЭЛСЭН

ПНОМПЕНЬ. Кампучийн Арадай Республика ба Вьетнамай Социалис Республика хоёр радио-дамжуулгын оа телевиденийн талаар удаан болзортон харилсаа холбоон тухай хэлсээ эндэ оталоа. Хэлсэлэнэй үндэнөөр, аха дүү хоёр ороной, хоорондо энэ палоарндахи харилсаа холбоон нилээд үргэдхэгдэхэ юм. Социалис Вьетнам Кампучида шухала хэрэгтэй оньһон түхеэрэлгэ дамжуулан үгэхэнөө гадна, мэргэжэл түгэс хүдэлмэрилэлшэдые бэлдэхэдэнь горитой туналаяма болохо.

НИИСЛЭЛ ХОТЫН АЖАЛШАДАЙ АМЖАЛТА

БЕРЛИН. Банша оной үнгэрэн хугасаа соо ороной ниислэл хотын ажалшад 150 мянган гадуур 110 мянган маркын үнэ сэнтэй продукци үйлэдэрилэн гаргаа. ГДР-эй ниислэлэй үйлэдээрийн түрүүшүүлэй паяхана оолохо үнгэрэн конференци дээрэ энээн тухай мэдээсэгдээ. Конференци дээрэ СЕПГ-гэй ЦК-гай Политоборогой гэшүүн, СЕПГ-гэй Берлинскэ окружкомой нэгэдэхи секретарь К. Науман үгэ хэлэхэдээ, энэ амжалта хадаа арадай аша туһын хэрэгтэ зорюулагдаһан СЕПГ-гэй политикада ажалшадай үзүүлдэг бата найдалай гэршэ мүн гэжэ мэдүүлбэ.

(ТАСС)

Хилын саанаһаа

ТАСС АПН

ХААНА, ЮУН БОЛОНОБ?

СОФИ. Эндэ нээгдэһэн, Амгалан байдалай түлөө тэмсэдэг арадуудай бүхэдэхэйн парламентын худэлмэри туханда мэдээсэлнүүдые гадаадын хэблэл үргэноөр тунхаглана. Энэ парламентда хабаадагшадта КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежневэй эльгээһэн хандалта-бэшэг ехэ анхарал татана. Лондоной «Таймс» энэ хандалга-бэшэгые тобшо хуряангыгаар тунхаглаха зуураа, хизаарлагдамал ядерна дайн болоходоо хамаагүй гэһэн харяа бодолые зарим томо үрэнүүдэй бариманталдаг байһантай дашарамдуулан, термоядерна сүйдтэ ушарал худар түлхихэ аюулай бии болоһон тухай Л. И. Брежневэй һэргылүүлгые тусхайлан дурдана. Гэхэ зуура, үхэл хосорол тохёолдуулха зэбсэгүүдые үйлэдбэрилгын талаар һорихые СССР хүсэдэггүй. Дайнай зэбсэгүүдые хизаарлаха оа хороохын түлөө, тэдэнине хуряахын түлөө СССР үнэн зүрхэнһөө тэмсэдэг гэжэ совет хүтэлбэрилэгшэ лаблан баталба гэжэ түс газетэ бэшэнэ.

БЕЛГРАД. Греция НАТО-да һөөргэнь бусаанаһан, Греци-Түркийн зүрнштэлдөөнүүдые намхаруулһанай үндэнөөр Хойто-Атлантическа бүлэглэлэй урда флангые бэхижүүлхэ гэжэ США-гай ба НАТО-да хабаададаг бусад оронуудай һэдэдэг тухай Югославийн «Борба» газетын шэнжэлэл дотор хэлэгдэнэ. Великобританийн премьер-министр М. Тэтчерэй албанай хэрэгээр Грециде ерэһэптэй дашарамдуулан, Лондоной «Дейли телеграф» нигэжэ тэмдэглэнэ: НАТО-гай сэрэгэй эмхидэ Греция һөөргэнь бусаалга энэ ерэлгынь уг зорилгонуудай нэгэн болоно.

ПЕКИН. Хоёр талын харилсаае заһаруулха хөөрэлдөөнүүдэ пэргэхэ тухай СРВ-гэй дурадхалые абахаяа Хитад тала дахин арсаба. СРВ-гэй МИД-эй сентябрийн 12-ой тодорхой дурадхал КНР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министерствын сентяориин 23-най ното дотор буруушаагдаад, «хөөрэлдөөнүүдэй гурбадахи шатые үнгэргэхэ таарамжатай оршон байдал мүнөөдөө үгы байна» гэжэ хэлэгдэнэ.

Пекиндэ болоһон хитад-вьетнамай хөөрэлдөөнүүдэй хоёрдохи шата оайгша оной мартда Хитадай зүгһөө таһалдуулагдаһаниинь элитэ. Хөөрэлдөө' һэргээхэе КНР-эй МИД-эй сэхэ арсаһан ушар Кампучийн арадаар ушагаагдаһан Пол-Подой алуурша хархис гуримые һэргээхэ зорилгоор Пекинэн ба Вашингтоной зүгһөө Вьетнамда эсэргүү ябуулгануудаа улам дэбэргэжэ байһаниие гэршэлээ.

САН-ХОСЕ. Холбоото Штадуудай сэрэгэй ба мүнгэн дэмжэлгээр лэ засагта торосолдожо байһан хархис хунтын зэрлиг оудүүлиг шэнэ ябуулгануудтухай мэдээсэлнүүд Сальвадорһоо дамжуулагдана. Хархис этэгээдүүдэй мүрдэлгэ хюдалгые буруушаһан жагсаалнуудта хабаадаһанай түлөө һүүлэй хоёр үдэрэй туршада баригдажа хаагдаһан 45 таряашан хунтын түрмэ шоронгуудта зэрлигээр алагдаһан байна.

Ямаршье зэмэгүй эдэ хүнүүдые алаһанай түлөө харюусалгаһаа засаглан зонхилжо байгаа бүлэг хархисууд хулжажа шадахагүй. Эдэ хүнүүд олон зоной хараһаар бантар баригдажа абаашагдаһан байна, — гэжэ Революционно-демократическа фронтын түлөөлэгшэд журналистнуудта мэдүүлбэ. Засагаархидай хэнээхэ, мүрдэхэ политикань мүнөө бүхы зонине хюдалгын шэнжэтэй боложо байнхай. Сальвадорой хархис засагаархидай зэрлиг муухай ябуулгануудые эрид шууд буруушаахыень бүхы демократическа правительстванууде уряалнабди гэжэ эдэнэр тусхайлан тэмдэглэнэ.

БАЙДАЛЫНЬ УЛАМ ҺАЙЖАРНА

НЬЮ-ЙОРК. Хенг Самринай толгойлдог Кампучийн правительство орон доторхи байдалые удаа дараалан улам заһаруулна. Пол-Подой алуурша хархис захиргаанай зонхилон засаглажа байһан аймшагтай саг тухай зэбүүсэн дурдадаг зоной дунда ехэ хүндэтэй боложо байнхай. Иимэрхүү мэдэрэлгэнүүд арадай-революционно засагта балайшье дуратай бэшэ баруун оронуудай хэблэлэй хуудаһануудта тунхаглагдадаг болонги.

«Ажабайдалнай улам һайжарна гэһэн һанамжануудые Кампучиа хаа хаанагүй дуулажа болохо», — гэжэ НРК соогуур Лаяхан ябаад бусаһан Америкын «Ньюсуик» журналай корреспондент бэшэнэ. Эндэхи шэнэ засаг захиргаан ажаллаха урмашал хүнүүдтэ түрүүлээ, экономикоёо һэргээн хүгжөөжэ байна гэжэ тэрэ тэмдэглэнэ. Хүдөө ажахынь дахинаа хүгжэжэ эхилэнхэй. Хүн зоние эдеэ хоолой зүйлнүүдээр хангахын тула бага бэшэ худэлмэри яоуулагдаа. Нимэ продуктнууд олонхи районуудай бүхы зондо хүрохоёр абтана.

Тон шухала юумэнь юуб гэхэдэ, байдалнай недели бүхэндэ һайжарна гэжэ кампучийнхид одоол бодото дээрэнь хаража, мэдэржэ байна. «Пол-Пот, тэрэнэй хархис муухай гурим оусаагдана аа гү гэжэ улад зон хамагһаа сехээр айдаг байһан. Хэдэн зуугаад мянган кампучийнхидые аланаһан Пол-Подой алууршадай зэрлиг муухан аашануудые панохадаа, олонхи хүнүүдэй өөсөнь шэшэрдэг, зүрхэнинь үбдэдэг», —гэжэ тэрэ журналистэмдэглэнэ.

«Хитадай зүгһөө дэмжэгдэдэг полпотынхидой хилэ шадарай районуудта гаргадаг аашанууд НРК-гай хүн зоной дунда ехэ сопордол үүсхэдэг байнысень хэрэгсээнгүй үнгэржэ болохогүй гэжэ баруун тээхи оронуудта, илангаяа Холбоото Штадуудта тус журналистнануулна. ООН-до хабаададаг байха гэһэн полпотынхидой һанаашалгые Холбоото Штадуудай мүнөө хүрэтэр дэмжэнөөр баттаниинь дэлхэйн түүхэдэхи эгээн зэрлиг муухай гуримуудай нэгые, Кампучийн үзэйн бүхы урнагта ушаралнуудай эгээн мууе өөгшөөлгын гутэмшаг бандалда США-е оруулна». — гэжэ журналистэмдэглэнэ.

ЭДЭБХИ ҮҮСХЭЛЭЙ ОРШОН БАЙДАЛДА

ВАРШАВА. Үйлэдбэриингөө эршэ улам түргэдхэхэ, түсэбүүдэй дүүргэхэ оа үлүүлэн дүүргэхэ ябадалые Польшын коммунистнууд болон ажалшад өөһэдынгөө гол зориго гэжэ тооломо. Энэ зорилгые шидхэлгэ — республика дотор тохёолдоһон экономическа орёо байдалһаа гараха тааруу онол арга болоно.

Социально - экономическа бандалаа тогтууритай түбшэн болгохо, тохеолдоһон бэрхэшээлнүүдые зайсуулхын тула НПР-эй худэлмэришэн ангиин ехэ оролдолго хүсэлэлгэ гаргажа байһан тухай мэдээсэлнүүд Польшын хэблэлдэ тунхаглагдана. Энэниие Семяновица хотын металлургическа заводой, Познаньска «Домена» гэжэ фабрикын гуталшадай оа бусад олон предприятинуудай ажал ябуулга гэршэлнэ. Польшын түмэр замшад болон энергетигүүд, машина оутэгшэд ба хүдөө ажахын үйлэдэриин кооперативуудай хүдэлмэрилэгшэд, арадай ажахын бусад һалоаринуудай худэлмэрилэгшэд ПОРП-ын уряада габшагаи ажалаараа харюусана.

Экономическа бэрхэшээлнүүдые зайсуулхын тула бүхы арадай тон ехэ оролдолго хүсэлэлгэ гаргахань шухала байна гэжэ «Жолнож вольности» тэмдэглэнэ. Энэ хэрэг аажам намдуугаар үнгэрхэ гэһэн онлгомжоор шэрдэг, зүрхэнинь үбдэдэг», —гэжэ тэрэ журналистэмдэглэнэ.

«Хитадай зүгһөө дэмжэгдэдэг полпотынхидой хилэ шадарай районуудта гаргадаг аашанууд НРК-гай хүн зоной дунда ехэ сопордол үүсхэдэг байнысень хэрэгсээнгүй үнгэржэ болохогүй гэжэ баруун тээхи оронуудта, илангаяа Холбоото Штадуудта тус журналистнануулна. ООН-до хабаададаг байха гэһэн полпотынхидой һанаашалгые Холбоото Штадуудай мүнөө хүрэтэр дэмжэнөөр баттаниинь дэлхэйн түүхэдэхи эгээн зэрлиг муухай гуримуудай нэгые, Кампучийн үзэйн бүхы урнагта ушаралнуудай эгээн мууе өөгшөөлгын гутэмшаг бандалда США-е оруулна». — гэжэ журналистэмдэглэнэ.

ШИИДХЭБЭРИ ГАРГАЛГАНЬ ХОЙШОЛУУЛАГДАА

БРЮССЕЛЬ. Дундуур зайда хэрэглэгдэхэ американ ракетно-ядерна зэбсэг өөрынгөө газар дээрэ тараан тодхоолгохо тухай шидхэбэри гаргалгые Европодохи ракетно-ядерна түхеэрэлгэ хизаарлаха тухай совет-американ хөөрэлдөөнүүдэй дүүрэтэр Бельгийн Министрнүүдэй Совет хойшолуулба.

Тэдэ хөөрэлдөөнүүд таарамжатай үрэ дүнгүүдтэйгээр дүүрэхэ, Европодохи хүсэнүүдэй тэнсүүри эгээн бага хэм хэмжээндэ шадаал һаа байлгагдаха байха гээд правительство найдана гэжэ Министрнүүдэй Советэй заседанийн дүүрэһэнэй һүүлээр тунхаглагдаһан мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ.

Бельгийн правительство хөөрэлдөөнүүдэй ямараар үнгэргэгдэжэ байһые 6 һара бүхэндэ шэнжэлхэ, өөрынгөө союзнигуудтай зүбшэлхэ, шухала тобшололнуудые хэхэ байха гэжэ саашадаа хэлэгдэнэ. Правительство эдэ бүгэдэн тухай парламентдаа ходо мэдээсэжэ байхаар харааллна.

Бельгийн гадаадын хэрэгүүдэй министр Ш.-Ф. Потомб журналистнуудай урда үгэ хэлэхэдээ, Бельгийн правительство совет-американ хөөрэлдөөнүүдые бэлэдхэлгэдэ, тэрэниие үнгэргэлгэдэ туһа хүргэхэ хүсэлэнтэй. Эдэ хөөрэлдөөнүүдэй амжалта ОВС-2 тухай договорые эсэслэн баталалгада ехэ туһа хүргэхэ байха гээд тоолонобди гэбэ.

ИРАН, ИРАГАЙ ХООРОНДЫН ХЁМОРООН

БАГДАД. Ирагай сэрэгүүд Касре-Ширин, Сумар, Саре-Поле-Зохаб ба Мехран городуудые эзэлэн, Иранай газар дээрэ 15 үлүүтэй километр урагшаа даошаа гэжэ ИНА агентствын тараа-һан мэдээсэлнүүд дотор хэлэгдэнэ. Түрүүлэн ябаһан частнууд Ахваз Хорремшехр хоёрой хоорондохи шоссе харгые таһалан хааһан байна. Иранай армийн частнууд Абадан ба Хорремшехр хотонуудта хүреэлэгдэнхэй. Ирагай ВВС Абадандахи нефть буйлуулан болбосоруулдаг, дэлхэй дээрэхи эгээн ехэ комплексые бомбодоо. Ирагай авиаци Иранай аэродромууд ба сэрэгэй баазануудта добтолоо гэжэ мэдээсэл дотор хэлэгдэнэ.

Сентяориин 23-най туршада, мүн 24-эй

УРАН ЗОХЁОЛ ШЭНЖЭЛЭГШЭДЭЙ КОНФЕРЕНЦИ

«Сибирь, Хойто болон Алас-Дурна зүгэй арадуудай литературануудай холбоо барисаан болон хоорондын харилсаан тухай, соёлой талаар угай баялиг тухай асуудалнууд ба мүнөөнэй үе саг» гэһэн Бүхэсоюзна научна конференци сентябриин 24—25-най үдэрнүүдтэ хүдэлмэрэз үргэлжэлүүлбэ.

«Сибирь, Хойто болон Алас-Дурна зүгэй литературануудай холбоо барисаан болон хоорондын харилсаан тухай асуудалнууд» гэһэн секциие эрдэмтэ-филолог **Н. Н. Воробьева** (Москва) ударидаба. Эгээн түрүүлэн, хэлэ, бэшэгэй эрдэмэй кандидат **С. Ж. Балдановта** (Улаан-Үдэ) үгэ үгтэжэ, Октябрьһаа хойшо Сибириин (Буряадай, Яхадай, Тувын) национальна литературануудай адли нэгэн замаар хүгжэжэ ерэһэн тухай, арадай аман зохёолой эшэ үндэһэн дээрэ тэдэнэй анха түрүүн дэгжэһэн, уран һайханай талаар бэе бэеынгээ дүй дүршэлые халан абалсаһан, нинтэ-политическэ болон уран һайханай мэдэрэлтэй уран зохёолой ургажа болбосорһон, ород литератураһаа таарамжатай зүйлнүүдыень абажа хэрэглэһэн тухай тэрэ элидхэбэ. Хэлэ, бэшэгэй эрдэмэй кандидат **Н. Н. Тобуроков** (Якутск) Сибириин арадуудай поэзиин хүгжэлтын гол жама ёһонууд тухай хөөрэхэдөө, Совет засагай үеын түүхэтэ хүгжэлтын шата бүхэнтэй тэдэнь һалашагүй холбоотой юм гэжэ баримталба; Сибириин арадуудай поэзи национальна түхэл шэнжээрээ бэе бэеһээ илгаатайшье һаа, идейно-эстетическэ талаараа адли нэгэн юм; дүй дүршэлөө эрхэ сүлөөтэ ёһоороо андалдан абалсажа, эдир залуу литературануудай бэежэһэн, тодорхойлбол, ородой агууехэ литературын дүй дүршэл, ёһо заншал дээрэ тулгуурлан, хүл дээрээ гаража шадаһан, туд тудтаа арадайнгаа аман зохёолые, илангаяа эхин түрүүшынгээ үедэ үргэнөөр хэрэглэһэн (жэшээнь, Х. Намсараев, П. Ойунский, С. Сарыг-Оол) байна гэбэ. Сибириин олонациональна роман байгуулгада ород прозын, тусхайлбал, А. М. Горькиин зохёолнуудай шиндхэхы нүлөө үзүүлһэн тухай хэлэ, бэшэгэй эрдэмэй кандидат **Л. Ч. Нимаева** (Улаан-Үдэ) элидхэбэ. Яхад драматургиин хүгжэлтэдэ мүн лэ ород литературынехэ үүргэ бэелүүлһэн тухай хэлэ, бэшэгэй эрдэмэй кандидат **А. А. Билюкина** (Якутск) хөөрэбэ. Тинхэдээ революциин урда политическэ сүлэлгэдэ Яхад орондо ерэгшэдэй гэгээрэлболбосоролой хүдэлмэриехэ ябуулһан. А. Н. Островскиин «Олзотой газар», А. М. Горькиин «Мещангууд», А. П. Чеховэй «Баабгай», «Дурадхал» гэһэн зүжэгүүдые, жэшээнь, табижа, драматургида түрүүшын зүргэ харгы гарганаһан тухай хэлэбэ. Тэрэшэлэн эрдэмтэд **Г. В. Авдохина** (Улаан-Үдэ), **Г. Г. Окороков** (Якутск) болон бусад үгэ хэлээ.

«Сибирь, Хойто болон Алас-Дурна зүгэй мүнөөнэй литературануудтахи арадай аман зохёолой ёһо заншалнууд» гэһэн секциие хэлэ, бэшэгэй эрдэмэй доктор, профессор **Н. О. Шаракшинова** (Эрхүү) хүтэлбэрилбэ. Революциин урда тээхи буряад литературын бүрилдэн тогтонижоролгодо арадай аман зохёолой бэелүүлһэн үүргэ тухай нилээд һонирхолтой баримтануудые дурдан тэрэ хөөрэбэ. Яхадай прозын тогтонижоролгодо арадай аман зохёол болон ородой классическа литературын нүлөөлһэн тухай хэлэ, бэшэгэй эрдэмэй кандидат **В. Т. Петров** (Якутск). Хакассиин поэзидэ бии байгаа арадай аман зохёолой ёһо заншал тухай хэлэ, бэшэгэй эрдэмэй кандидат **Д. И. Чанков** (Абакан), буряад литературын хүгжэлтэдэ арадай аман зохёолой дүүргэдэг үүргэ тухай **Г. М. Старикова**, Сибириин арадуудай хэлэнүүдтэ, аман зохёол дотор бии байгаа адли үндэһэтэй үгэнүүд, тэдэнэй бии болоһон ушар шалгагаанууд тухай хэлэ, бэшэгэй эрдэмэй кандидат **С. Ш. Чагдуров** һонирхолтой мэдээсэл хэбэ. Тэрэшэлэн хэлэ, бэшэгэй эрдэмэй кандидадууд **Г. А. Отаина** (Владивосток), **И. З. Ярневский** (Улаан-Үдэ) болон бусад эрдэмтэд элидхэл хэбэ.

Харин «Соёлой талаар уг залгамжалһан баялигуудаг асуудалнууд ба мүнөөнэй үе саг» гэһэн секциие хэлэ, бэшэгэй эрдэмэй доктор, профессор **Р. Ф. Юсуфов** (Москва) хүтэлбэрилжэ, тус секциин үглөөнэй зүблөөн дээрэ хэлэ, бэшэгэй эрдэмэй кандидадууд **Г. С. Сыромятников** (Якутск), **Н. Н. Курдина** (Новосибирск), **С. П. Рожкова** (Новосибирск), **Н. З. Копырин** (Якутск), **Е. А. Куклина** болон бусад мэдээсэлнүүдые хэбэ.

Дурсагдаһан секциинүүдэй үдэшын зүблөөнүүд дээрэ элидхэлнүүд болон мэдээсэлнүүдые зүбшэн хэлсэлгэ үнгэргэгдэжэ, туд туд секциин хүдэлмэриин дүнгүүд согсологдобо, энэ зарлагдаһан бүхэсоюзна научна конференциин дурадхалнууд баталагдаба.

Сентябриин 25-д фференциин түгэсхэ нарна зүблөөн бо

«Октябрьһаа ур СССР-эй арадуудай туранууудай түр ном бэшэхэ, бэлэ Сибирь, Хойто бо Дурна зүгэй ура шэнжэлэгшэдэй зорилго тухай СС укануудай академи Горькиин нэрэмжэ литературын инст тябриин урдахи үе эй арадуудай лит түүхын секторые хэлэ, бэшэгэй эрд тор, профессор **Р. фован** элидхэл эр сэгдэжэ, дэлгэрэн баталагдан абтаа.

Энээгээр Бүхэ учна конференц дүүргээ.

Манай

Улаан-Үдын Ленинэй орденто мяха-консервын комбинадай Соёлой байшангай дэргэдэхи хатарай ансамбль республика дотороо үнинэй суурхадаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Забайкалиин кадриль» гэжэ шэнэ хатар арадай артистнууд гүйсэдхэнэ.

П. БУРМАКИНАЙ фото.

БАЯРТАЙ УУЛЗАЛГАНУУД

Буряадай Ленинэй орденто академическэ опера болон баледэй театрай бүлэг артистнар Закаменскда айлшалжа байнхай.

Театрай репертуарта Л. Книппер болон Б. Ямпиловай «Агуу гоохон Ангар дүүхэй», П. Чайковскиин «Хун шубуута нуур», И. Штраусай «Хэ вальс», Б. Асафьевай «Бахчисарайн фонтан» гэһэн зүжэгүүд ороно. Тинхэдэ баледтэ дуратайшуул СССР-эй арадай артистка, РСФСР-эй М. Глинкын нэрэмжэтэ Гүрэнэй шангай лауреат Лариса Сахьяновагай уран бэлигтэ зорюулагдаһан үдэшэдэ хабаадаха байна. Балетнэ зүжэгүүдэй гол партинуудые театрай мэдээжэ хатаршад—РСФСР-эй арадай артистка Ольга Короткова, Буряадай АССР-эй арадай артистнар Юрий Муруев, Екатерина Самбуева, Виктор Ганженко болон бусад гүйсэдхэнэ.

Театрай артистнар Юнхэрэй, Холтосоной уурхайнуудай ашагта малтамалшадтай, Эздын комбинадай хүдэлмэришэдэй, бусадшье коллективүүдтэй, хүдөөгэй ажалшад болон малшадтай уулзана.

Манай корр.

ДАЛАЙДА ДУҺАЛ НЭМЭРИ БОЛОДОГ...

Бүри һаяхана Буряадай номой хэблэлээр «Тэмсэл, ажалай дуунууд» гэһэн суглуулбари барлагдан гараба. Энэ хадаа юрэ бүсын суглуулбари. Ушарынь юуб гэбэл, тус номой мүнгэн түлбэри Эб найрамдалай жасада бэлэг болгогдон оруулагдаа бшуу. Энэ ном дотор Буряад ороной уран зохёолшодой һүүлэй үедэ бэшэһэн эрхим һайн шүлэг болон поэмэнүүд, очерк болон рассказууд хамтадхагдаа.

«Эб найрамдал — хүн түрэлтэнэй зол заяан» гэһэн гаршагтай оролто үгэ соогоо Буряадай АССР-эй арадай поэт Н. Г. Дамдинов иигэжэ бэшэнэ: «Захагүй нэлэнхы замбуулинай хизаарта алтан наранай мүнхэ гэрэл дэмбэрэлтэй. Нарые тойрон эрьелдэдэг юртэмсэнүүд соо манай ногоон бүмбэрсэг дэлхэй ажамидаралай хэшэг һайхан заяатай. Түби дэлхэйн эзэндэмэни болохо юумэ гэхэдэ, эб найрамдал, энхэ тайбан байдал мүн шуу. Хархис хара империалистнарай дайн дажарые үүсхэхэ һанаатайгаар хайшаншье гэжэ аашалаа һаанманай Совет үгрэн. Коммунис партимнай хада хабсагай мэтэ батаар тулан бодожо, бүхы дэлхэйн ерээдүйе, хүби заяае аршалан хамгаална. Энэ нангин хэрэгыень, энэ ашата үүргыень магтан дуулаха гээшэ хэды ехэ жаргал бэ!»

Зүб даа, уран зохёолшо хүн, бүхы совет арадтал адли, эгээн түрүүн эб найрамдалые, энхэ тайбан амгалан байдал хүсэдэг гээшэ. Дэрэ хэлэһэнэйнгээ гэршэ болгожо, номой хуудаһануудые иран харая:

Амгалан сагай ажалай
герой хүн,
Агуу ехэ дайнай
баатарнуудай нэгэн—
Алдарай орденой дүүрэн
кавалер хүн —
Аянгын хонгёо уряал
шангаар дэлдэн,
Бүмбэрсэг дээгүүр табяа
зэбүүнээр:
— Бү запаг манине
ракетэнүүдээр!—

гэжэ буряадай ахамад поэт Ц. Галсанов бэшэнэ.

Гадна энэ ном дотор С. Ангабаевай, А. Ангархаевай, Ш-С. Бадлуевай, А. Бадаевай, Ц-Б. Бадмаевай, Г. Дашабыловай, Ц-Д. Дондоковагай, Ц. Дондогойн, Ч-Р. Намжиловай, В. Намсараевай, В. Нетоновой, М. Самбуевай, Г. Раднаевагай, Л. Тапхаевай болон бусадай эб найрамдал, энхэ һайхан байдал тухай поэмэ болон шүлэгүүд, Ц. Галановай, Г-Д. Дамбаевай, Ц-Ж. Жимбиевэй, Б. Мунгоновой, Ц. Номтоевой, Б. Санжинай, С. Цырендоржиевай, Д. Эрдыниевэй рассказ, очеркнууд ороо.

Энэшье ном эб найрамдалай далайда нэмэри.

Д. БАЛЬЖИНИМАЕВ.

ЭДИР ХАРАГШАД БАЯРТАЙ

Республикымнай кукланнуудай театрай буряад бүлэг артистнар энэ зунай туршада Захааминай, Яруунын, Хэжэнгын, Хурамхаанай районуудай эдир харагшадые үльгэрэй ороноор айлшалуулжа ябаһанаа бусаа. Тэдэнэй программа хоёр отделениһээ бүридэнэ. Нэгэндэнь Ж. Зиминэй «Далита шуубуун» гэжэ зүжэг табяад, концертнэ программаараа уулзалгаяа түгэсхэдэг байгаа юм. Концертнэ программань хүүгэдэй шог ёгто шүлэг, дуу, хатар болон кукланнуудай богонихон нааданнуудһаа согсологдонхой.

Мүнөө үедэ тус бүлэг Г. Остерой «Гав гэжэ нэрэтэй миисгэйхэн» гэжэ шэнэ зүжэг Улаан-Үдэ хотынгоо хүүгэдэй ясли, саад болон һургуулинуудаар табижа, эдир жаахан харагшадтаа энеэдэ, баяр, зугаа бэлэглэжэ үргэлжэлһөөр. Илангаяа артистнар Ж. Жербаев, С. Цыренова, Ц. Прокопьева, С. Бабуева гэгшэд бишыхан хүүгэдэй сэдьхэлэй түлхюур өлөжө, тэдэнэз ганса хүхэнэ, сэнгүүлнэ бэшэ, мүн хүмүүжүүлхэ үүргэеэ амжалтатайгаар дүүргэнэ гэжэ хэлэлтэй.

Гэхэ зуура энэ бүлэг артистнар ерэхэ һарын эхеэр Ахын, Түнхэнэй районуудаар айлшалха түсэбтэй, тиимэһээ концертнэ шэнэ программа бэлдэжэ байнхай.

Г. РАДНАЕВА.

«БАЙГАЛ» АНСАМБЛЬ—АЙЛШАДТА

Уржадэр П. И. Чайковскиин нэрэмжэтэ хүгжэмэй училищиин концертнэ зал соо хатар болон дуунай «Байгал» ансамбль концерт табиба. Ансамбль энэ концертээз Улаан-Удэдэ боложо байһан Сибирь, Хойто болон Алас-Дурна зүгэй арадуудай литературын шэнжэлэгшэдэй Бүхэсоюзна научна конференцидэ хабаадагшадта зорюулһан байна.

Эндэ суглараг шад «Байгал» ансамблиин шэнэлэн хубилагдаһан программатай һонирхон танилсажа, сэдьхэлээ ханааба. Дуунда дуратайшуул РСФСР-эй арадай артистка Ч. Шанюшкинагай, мүн залуу бэлигтэй дуушад В. Жаргалов, Д. Дугданова, Э. Алсырова гэгшэдэй уран бэлигтэй танилсаа.

«Байгал» ансамбль Россин түбэй областьнуудаар, Мурманск, Архангельск, Рязань, Тамбов болон бусад городуудаар айлшалжа, буряад дуу, хатарайнгаа жэнхэни маягтай тэндэхи ажалшадые танилсуулха байна. Тиихэдэ тэрэ октябрь һарын хуушаар Москвада концерт табихаар бэлдэнэ.

Г. АБИДУЕВА.

ЭЛДЭБ ЮУМЭН ТУХАЙ ТОБШОХОНООР

Таблеткэ хайшан гэжэ уухаб — залгиха гү, али жажалха гү!

Таблеткэ бүхэн залгигдахаар хэгдэнхэй. Тиигэбэшье һаань, врач эм бэшэхэдээ, хайшан гэжэ уухые дурадхадаг гээшэ ааб даа.

Пемзэ хэрэглэхэдэ, хоротой бэшэ гү!

Бэшэ. Тэрээгээр хүлэй хаташаһан холонхойе сэбэрлэхэдэ һайн.

Галдэһан саахар үһанда хайлуулаад уухада, ханяаданда түһаган гэлсэдэг. Үнэн гү!

Үнэн. Сайн халбага соо нэгэ жаахан элһэн саахар хээд, 2—3 дуһал үһа нэмээд, саахарайнь хүрин, үнгэтэй болотор гал дээрэ баригты. Ехэшүүл хаташаһан саахарыень хүхэжэ болохо, харин үхибүүдтэ үһанда худхаад уулгаһан дээрэ.

Термометрэйнгээ эбдэрбэл, мүнгэнэйнь үһые (ртуть) яалтайб!

Щеткоор гү, али хатуу саарһаханаар бултыень хамажа суглуулаад, газарта булагты. Һүүлээрнь гараа һайса угаагаад, байраяа һалхитуулагты. Раковина руу мүнгэнэй үһа хаяжа оройшье болохогүй. Энээнние бүхеөр хадуугты!

(«Здоровье» журналһаа абтаба).

ХРОНИКО

Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиум нүхэр Н. Е. Медведевые Буряадай АССР-эй ой модоной ажахын министрэй тушаалһаа сүлөөлбэ.

УРАН ЗОХЁОЛШО БА АЖАБАЙ

«ХҮН НЭРЭЕЭ ДЭЭРЭ ҮРГЭЖЭ ЯБАХА...»

Киргиз уран зохёолшо Чингиз Айтматовай ажабайдал, зохёохы ажалайнь хүби заяан нэн түрүүн онсо өөрсэ шэнжээрээ, хадын горхоной урасхал мэтэ түрэн үргэлтаараа гайхуулна. Тэрэнэй номуудтэ дэлхэйн арадуудай 80 гаран хэлэн дээрэ олон миллион хэнэгээр барлагдажа, хаа хаанагүй таранхан. Мүнөө табин хоёртой Чингиз Айматов дэлхэй дээрэ эгээл үргэнөөр уншагдадаг уран зохёолшо байхаһаа гадна, эгээл хүндэтэйнүүдэйнь нэгэн юм.

Энэ наһанайнгаа эгээн дээдэ хайрада —Ленинскэ наадаа ороидоол гушан табатай даа хүртэһэн намтартай. Чингиз Айматов уран зохёолшо дойнгоо дунда нимэ үндэр шанда хүртэһэн эгээл залуу лауреадынь байһан юм. Тэрэ гэһээр 17 жэл үнгэрөө, зүгөөр уншагшад зохёол бүхэниень хүлээжэ ядан байдаг зандаа.

«Джамиля» гэжэ туужыень франдуз уран зохёолшо Луи Араген дуран тухай хөөрэнэл дэлхэй дээрэ үзэгдөөгүй һайхан домог мүн гэжэ [illegible] Тиихэ үедэ зохёохы замаа һаа эхилжэ байһан Чингиз Айматовта энэнь юрын магтаал бэшэ, бүхы напанайнь, зохёохы замайнь юроөл болоо һэн гээ һаа, зүбтэй.

Талас голой хоёр эрьеэр һунаһан үрэжэлтэй дайдын нэгэ бүланда, хадалиг газартан Шекер гэжэ һуринда тэрэ түрөө юм. Энэл голой эрьедэ эртэ урда сагта киргиз арадай баатарлиг эпосэй герои Манас ажанууһан намтартай. Чингизые үльгэршэ, домогшо Аимкан гэжэ хүн шэн эхэнь хүл дээдэнь гаргаһан юм. Аша хүбүүндээ хүүшан үе сагай үянгата дуунуудые гүйсэдхэдэг, үльгэр, домог өөрсө зохёон хөөрэдэг энэ арадай аман үгын амидыг үүта шэнги хүгшэнние ерээдүйн уран зохёолшо бүхэлэн удэртөө шагнахаар бэлэн байгша бэлэй.

Дайнай хүшэр жэлнүүдтэ 14 наһатай Чингиз Айматов сельскэ Советэй секретарлар ажаллаа. Юрэдөөл, уран зохёолшо болохо хүбүүн үргэжа ябана гэжэ тиихэдэ хэлшье Шекер һуринда һанаашьегүй ёһотой. Үнэхөөрөөшье, Чингиз дайнан нүүлэй жэлнүүдтэ хүдөө ажахын техникумдэ, удаань энэл мэргэжэлээрээ институдта һурахаяа юм. Эрхим һайн сэгиэлтэтэй гээр дээдэ һургуулияа дүүргээд байхадань, үшөө нэгэ бэрхэ зоотехник бии болобоха юм даа гэжэ нютагаархининь баясаа һэн. Теэд удэлгүй Чингиз Айматов хүбэ заяандаа хүлеэгдээгүй хүбэлалта хэжэ, баранике гайхуулаа һэн. Юуб гэхэдэ, олоһон мэргэжэлээ орхёод, Москва, М. Горькиин нэрэмжэтэ литературна институдта һурахаяа яоансо ошуу. Энэ институдаа 30 наһандаа түгэсхэһэн юм. Тингэжэ зохёохы замаа хожомшог эхилэгшэдэй нэгэн болоо бэлэй. Зүгөөр ороидоол долоон жэлэй үнгэрөөд байхада, зоотехник болохо хүбүүмнай бүхы дэлхэй дээрэ суута уран зохёолшо алдар олоо һэн. Хадын Куркурсу горхоной эрьедэхи Шекер гэжэ бүлэг айл шадар болоһон үйлэ хэрэгүүдые зураглаһан Айматовай түрүүшын повесьнуудай геройнор—нютагайнь тарааша. Михаил Шолоховой харуулһан Доной хасагуудта адли, холо, ойгуур суурхажа эхилһэн намтаргай. Сэхынь хэлэхэдэ, Чингиз Айматовай номуудые уншаһан дэлхэйн элдэб түмэн хүн зон Киргиз орон тухай түрүүшынхээ шахуу дуулаһан байжа магад. Нимэ мартагдашагүй маяг абаритаар, өөрсэ шэнжэтэйгээр бэшэдэг уран зохёолшые дэлхэйдэ мүндэлүүлһэн киргиз ороидоол 40—50 жэлэй саада тээ өөрын үзэг, бэшэгүй байһан юм гэжэ тэдэнэй дниленхи олониинь гайхан мэдэжэ абаа наад даа. Үнэхөөрөөшье, киргиз хэлэн дээрэ түрүүшын газетэ имагтал 1924 ондо анха барлагдан гараһан байна. Тинхэдэ революциин урда тээхи социологууд, «энэ арад ухаан бодолоороо ургахаяа болео, харин унтаран һалаха» гэжэ аймшагтай тобшолол хэһэн юм. Тэрэнь зүйтэйшье байжа болоо. Юуб гэхэдэ, мүнхаг хаанхы эрхэ байдалда дарлаата доро ажаһуулһан арадай дундаһаа үзэг, бэшэг мэдэхэ хүниинь 500-най нэгэн болодог һэн гээ һаа, үнэн үшырынь элирхэ ёһотой. Үлэнхэ туранха эмидаралһаа, үбшэ хаошангһаа уламжалан, буурай зоной дунда үхэлэй хэмжээн айхабтар ехэ байгаа. Социалис революциин һүүлээр лэ киргизүүдэй эртэ үрдын түүхэ шэнээр бэшэгдэжэ эхилһэн намтартай юм. Үрдань ямаршье эрхэ сүлөөгүй байһан арад имагтал нэгэ үеын хүнүүдэй ами наһтай хугасаа соо һэргэн тэнижэ, үндын бодожо, зүүн жэлнүүдтэ захалаагүй замаа дабаһан, зүүдэлээгүй холые шэглэн дэбиһэн байна.

Киргизэй республикын байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн үдэрнүүдэй тэмдэглэгдэхэ үедэ. Чингиз Айматов сэдьхэлээ доһолгон байжа: «Эдэ Совет засаган жэлнүүд хадаа манай арадай олон зуун жэлэй түүхэдэ үзэгдөөгүй ехэ һалбаралтын, жэнхэни шэнжэтэй соёлоймнай хугжэлтын хаха болоо.

Совет арадуудай социалис ёһоной ханы халуун туһаламжын ашаар бидэ соёлойнгоо дэбжэлтын шэнэ шатада гараад ябанабди. Үнгэрһэн үеын дүй дүршэлые ухамайлан тобшолжо, шэнэ соёлойнгоо шэнжэтэй уран бүтээлээ байгуулха талаар нангин зорилгоёо бэелүүлхэ үялгатайбди...» гэжэ хэлээ һэн.

Уран зохёолшын хэлэһэн үряалта эдэ үгэнүүд үйлэ хэрэгүүдтэйнь алгасаагүй. Удангүй тэрэнэй гүүрһан дорооо удха түгэс, уран хүүсаар бэшэгдэһэн «Сагаан пароход», «Эртын тохорюу нууд», «Далайн эрьеэр гүйнэн һаарал зүһэтэй нохой» гэһэн туужанууд гараа бэлэй.

Тэдээн соо һооонь «Сагаан пароход» гэдэг туужаньь планганаа суурхаа, олоной зүгөөр дэлжэлгэ, һайшаалда хүртөө юм. Зарим шүүмжэдөөгэй һонин» гэжэ телевизионно журнал (буряадаар). 18.00 — Киножурнал.

Москва. 18.15 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ». 18.30 — «Ороной таряалан дээрэ».

Улаан-Удэ. 18.45 — «Байгал» программа.

Москва. 19.10 — «Клоун» — телевизионно уран һайханай фильм (2-дохи серн). 20.30—«Время» 21.05 — «Интервиденин» фестиваль. Союдто болоһон эстрадна дуунуудай конкурс (Польшо). 22.10 — С. Есенин. «Анна Снегина». РСФСР-эй габьята артист В. Золотухин у — Шэнэ һонин. ХОЕРДОХИ П

Москва. 17.30 лоор СССР-эй «Зенит» — Ц таймн).

Улаан-Удэ. 18 гэжэ һурагшад даһан програм

Улаан-Удэ. ... римтата фильм «Бурладай ур 20.45 — Кино — «Манай хо гэр» гэһэн цик га.

Редактор Р.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Малай үбэлжэлгэдэ — түгэс бэлэдхэл» — түрүү бэшэг. «БАМ-ай үдэр бүриин һонин» — П. Лосевой мэдэсэлнүүдэй суглуулбари. «Халуун хаһа дүүрээ, халуун хаһа үргэлжэлөөр» — С. Александровагай корреспонденци. «Этээ үедэр туйлалга» — И. Щеглаевай корреспонденци КПСС-эй Центральна комитедтэ ТАСС-ай һүүлэй шэнэ һонин.

Хоёрдохи хуудаһанда. Шэнжэлэл хэхэ, эрид хэмжээ абаха саг. «Партиина уялгамни гэжэ тоолодогби» — Л. Дымбрыновагай статья. Марксистско-ленинска һуралсал. «Шагнагшадай тоо олошороо» — А. Лахаревагай статья. «Пропагандистнарай семинар» — И. Доровских гэгшэн корреспонденци. Ашаглалгада үгтэхэ барилганууд. «Хиналтагүй байхада...» — С. Убеевэй статья. Түрэл орон доторнэй.

Гурбадахи хуудаһанда. «Тайгын үлгы» — А. Румянцевагай сонетэнүүдэй багалаа. Мүнөөдэр далайн бүхэдэлхэйн үдэр. Политическэ асуудалаар хөөрэлдөөн. «ВСНП-гэй сессиг тэмсэл үргэлжэлөөр» — Л. Насыровай статья. Хилын саанаһаа.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Байгалай үмэнэхи түрэл хизааргы» — байгаали хамгаалга тухай поэмэ болон шүлэгүүд, Ц. Галановай, Г-Д. Дамбаевай, Ц-Ж. Жимбиевэй, Б. Мунгоновой, Ц. Номтоевой, Б. Санжинай, С. Цырендоржиевай, Д. Эрдыниевэй рассказ, очеркнууд. Мэдэсэлнүүд, соносхолнууд.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 7.55 — Дамжуулгын программа. 8.00 — «Время». 8.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.05 — «Манай дуратай шүлэгүүд». 9.35 — «Клоун» — телевизионно уран һайханай фильм (1-дохи серн). 10.45 — Гиссинтэнэй нэрэмжэтэ хүгжэмтэ багшанарай институдай коллективэй концерт. 11.30 — Шэнэ һонин. 14.00 — Шэнэ һонин. 14.25 — «Алас-Дурнын хизаарай эрдэмтэдэ айлшалга». 14.50 — «Москва ба москвагайхид». 15.20 — Йеменэй Арабэй Республикын национальна һайндэртэ — Революциин үдэртэ. «Шэнэ Йемен». Киногой программа. 15.40 — «Бидэнтэй хэ, бидэнэр шэнгээр хэ, бидэнэрһээ үлүү һайнаар хэ». ГДР-һээ дамжуулга. 16.40 — А. Юрловэй нэрэмжэтэ Гүрэнэй республиканска академическэ ород хоорой капеллын концерт.

Улаан-Удэ. 17.30 — «Хүндөөгэй һонин» гэжэ телевизионно журнал (буряадаар). 18.00 — Киножурнал.

Москва. 18.15 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ». 18.30 — «Ороной таряалан дээрэ».

Улаан-Удэ. 18.45 — «Байгал» программа.

Москва. 19.10 — «Клоун» — телевизионно уран һайханай фильм (2-дохи серн). 20.30—«Время» 21.05 — «Интервиденин» фестиваль. Союдто болоһон эстрадна дуунуудай конкурс (Польшо). 22.10 — С. Есенин. «Анна Снегина». РСФСР-эй габьята артист

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН УДЭ, ул. ЛЕНИНА 35, редактор — 2-54-54, приемная — 2-54-93 зам. редактора — 2-68-08, зам. редактора — 2-62-62, отв. секретарь — 2-50-52, секретариат 2-66-[illegible] отделы: партийной жизни 2-60-91, пропаганды 2-56-23, промышленности и строительства — 2-61-35, сельского хозяйства — 2-64-36, 2-63-86 советского строительства и быта — 2-69-58 культуры и школ — 2-60-21 информации — 2-34-05, перевод — 2-54-93 писем в селькоров — 2-67-81, корректорская 2-35-95, машинное бюро — 2-57-63 фотолаборатория — 2-33-61, отдел объявлений — 2-65-54.

Республиканская типография государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств полиграфии и книжной торговли.

Н-00539. Заказ № 222.

Сүүдэй залһаа

ҺҮҮЛШЫНХИЕЭ ХА ГҮ?

Улаан-Үдэ хотын Борсоевой нэрэмжэтэ үйлсын туроадахи гэртэ ажаһуугшад үдэшэ ороой болоһон хойно гэнтэ хахираар зэдэлһэн хашхараанһаа һэришэбэ ха... Шагнаһадань, баһал 65-дахи байра соohоо солгёон аялга, дуу хүгжэм соностожо, һоргуу шаляан элихэн дуулдажа байба. Энэ байрада Вера Осипова ажаһуудаг гэжэ хүршэнэрынь һайн мэдэхэ. Энэ эхэнэр ажал хэхэ дурагүй, нинтын журам эбдэдэг дээрэһээ заһан заларуулгын хүдэлмэридэ оноohон аад, табигдажа ерэһээр үнишье болоогүй юм.

Сэхыень хэлэхэдэ, Осипова урданайнгаа алдуу, эндүүе заһажа, ажал хүдэлмэридэ орохо, заяг заршамаа сэхэлдюулхэ байгаа ха юм. Зүгөөр тэрэ һөөргөө урданайнгаа хальтируухай харгыда ороо бшуу. Дурсагдагша тэрэ һүни эхэнь басаганайнгаа дуран соогоо элдэб ааша гаргахадань хорриһон байгаа хаш. Энээндэнь баяр хүргэхын орондо басаганинь түрэһэн эхеэ сохёо бшуу.

Улаан-Үдын Советскэ районой арадай сүүд журам заршам эбдэһэн Осиповас 15 хоногоор нинтэдэ ашагай ажалда ябуулһан юм. Теэд ажал хэхэ дурагүй Осипова зайһаар, архияа залгиһаар зандаал ябаа. Һаяхана арадай сүүд дахинаа нэгэ жэлээр тэрэнэй эрхыень хаһаба. Энэнь һүүлшынхиеэ ха гү?

П. СЫРОМЯТНИКОВ,
МВД-гэй хүдэлмэрилэгшэ.

АЙЛШАЛХА ЗУУРАА

Манай республикын нинслэл хотын гүрэнэй ород драмын театр энэ зундаа Приморийн хизаараар айлшалба. Эдэ үдэрнүүдтэ Владивостогой ажалшад театрай коллективэй найруулан табиһан «Энеэдэтэй үдэр» гэжэ шэнэ зүжэгтэй танилсаба. А. Покровскиин пьесын үндэһөөр табигдаһан энэ шог зугаата зүжэг мүнөө үеын хүнүүдэй ажабайдал, залуу үетэнэй хани харилсаан ба инаг дуран тухай хөөрэнэ.

Гадна театрай коллективэй холын хизаарай нинслэл хотын ажалшадта үшөө арбан хоёр худэлмэрисэ харуулһан байна. Тэдэнэй гурбанинь эдиршүүлдэ дурадхагдаа.

Манай театр Владивосток хотодо гастролёо дүүргээд. Находкын судна бүтээгшэд, морягууд ба худэлмэришэдтэй уулзаха.

Манай корр.

Зүүн Сибириин технологическа институдэй КПСС-эй түүхын кафедрые даагша М. Н. Халбаевай «Коммунис байгуулалтын жэлнүүдтэ (1959—1970 онууд) Сибириин национальна районуудта промышленность хугжөөхэ талаар КПСС ажал ябуулга» гэһэн темээр хамгаалһан докторско диссертациие СССР-эй Министрүүдэй Соведэй дэргэдэхи Дээдэ аттестационно комисси баталба гэһэн баярта мэдээн абтаба.

А. А. Ждановай нэрэмжэтэ

ЭРДЭМЭЙ ШЭНЭ ДОКТОР

Эрхүүгэй гүрэнэй университедэй дэргэдэхи мэргэжүүлэгдэһэн соведэй заседани дээрэ М. Н. Халбаев тус диссертацияа хамгаалһан байна.

Эрдэмтэн тон шухала асуудалые монографи дотороо үндэһөөрнь шэнжэлбэ.

Е. ТАРМАХАНОВ,
профессор.